

LETNO POROČILO KNJIŽNICE LAŠKO ZA LETO 2023

Pripravil
Matej Jazbinšek

Laško, februar 2024

Letno poročilo Knjižnice Laško za leto 2023 je sprejel Svet Knjižnice Laško na 5. seji 11. 3. 2024.

I SPLOŠNI DEL.....	3
II POSEBNI DEL.....	4
1 ZAKONSKE OSNOVE ZA DELOVANJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC	4
2 DOLGOROČNI CILJI RAZVOJA NAŠEGA KNJIŽNIČARSTVA	5
3 IZPOLNJEVANJE CILJEV – PROGRAMA ZA LETO 2023	6
3.1 ORGANIZACIJSKI, PRAVNI, UPRAVNI IN RAČUNOVODSKI DOGODKI	6
3.2 POGOJI ZA DELO NAŠIH KNJIŽNIC.....	7
3.2.1 Prostorska problematika in nakup osnovnih sredstev.....	7
3.2.2 Kader in dogodki na kadrovskem področju.....	8
3.2.3 Temeljno knjižnično gradivo in prirast	9
3.2.4 Računalniška opremljenost.....	11
3.3 DELO NAŠIH KNJIŽNIC Z UPORABNIKI.....	11
3.3.1 Odprtost knjižnic	11
3.3.2 Članstvo in obisk naših knjižnic.....	11
3.3.3 Izposoja na dom in v knjižnici	13
3.3.4 Informacijsko delo in računalniške usluge	15
3.3.5 Prireditvena dejavnost	15
3.3.6 Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško	16
3.4 DRUGA DELA IN AKTIVNOSTI	17
3.4.1 Domožnanstvo.....	17
3.4.2 Redna in izredna strokovna in tehnična dela	18
3.4.3 Posavska potujoča knjižnica	18
3.4.4 Sodelovanje z drugimi institucijami, društvi in posamezniki v kraju in širše	19
3.4.5 Stiki z javnostmi.....	20
3.4.6 Izobraževanje zaposlenih	20
3.5 OBRAZLOŽITEV REALIZACIJE FINANČNEGA NAČRTA	22
4 DOSEGANJE ZASTAVLJENIH CILJEV.....	23
5 DOSEGANJE CILJEV V PRIMERJAVI S PRETEKLIM LETOM.....	24
6 GOSPODARNOST IN UČINKOVITOST POSLOVANJA GLEDE NA STANDARDE IN NEKATERA SLOVENSKA POVPREČJA.....	25
7 OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA NADZORA	25
8 POJASNILA NA PODROČJIH, KJER NISO BILI DOSEŽENI CILJI	26
9 NAŠA KNJIŽNICA V OKOLJU	26
Priloga: Zapisnik o inventuri osnovnih sredstev Knjižnice Laško za leto 2023	27
RAČUNOVODSKO POROČILO - BILANCA STANJA na dan 31. 12. 2023	28

I SPLOŠNI DEL

Naziv: Knjižnica Laško
Naslov: Aškerčev trg 4, 3270 Laško
Telefon; faks: 73 44 300; 73 44 303
E-pošta: info@knjiznica-lasko.si **Spletna stran:** www.knjiznica-lasko.si
Transakcijski račun: 01257-6030371663 UJP Žalec
Davčna in matična številka: 72905689, 5966949
Direktor: Matej Jazbinšek, dipl. komparativist in sociolog kulture, višji bibliotekar
tel.: 73 44 302, e-pošta: matej.jazbinsek@knjiznica-lasko.si

Knjižnica Laško je osrednja knjižnica, ki deluje na območju občin Laško in Radeče.

Njeno mrežo sestavljajo enote:

- Knjižnica Laško – osrednja knjižnica

Aškerčev trg 4, Laško; tel. 03 73 44 300, e-pošta: info@knjiznica-lasko.si

- Knjižnica Radeče – krajevna knjižnica

Ulica OF 2, Radeče; tel. 03 56 87 110, e-pošta: radece@knjiznica-lasko.si

- Knjižnica Rimske Toplice – krajevna knjižnica

Aškerčeva 6, Rimske Toplice; tel. 03 734 0350, e-pošta: rimske.toplice@knjiznica-lasko.si

- Postajališča premične zbirke

Izposojevališče Jurklošter (Lahov graben 6a, Jurklošter), **Izposojevališče Šentrupert** (Šentrupert 91, Šentrupert), **Izposojevališče Zidani Most** (Dom svobode, Zidani Most 12, Zidani Most)

– Posavska potujoča knjižnica

Cesta krških žrtev 26, Krško; tel. 040 765 004, e-pošta: info@posavska-potujoca.si

Organiziranost zavoda, kratka predstavitev in zgodovina:

Knjižnica Laško razpolaga skupno s **1.060 m² prostora** (Laško 550 m², Radeče 200 m², Rimske Toplice 200 m², izposojevališča 110 m²) ter zaposluje vključno z direktorjem **8 strokovnih delavcev** in **1 tehničnega delavca**. Razpolaga s **126.168 enotami** knjižničnega gradiva, v l. 2023 je znašal **prirast 2.978 enot**. Lani so imele vse knjižnice skupno **3.820 aktivnih članov**, ki so nas **obiskali 81.393-krat**, preko spletne strani pa **26.335-krat**. Na dom in v knjižnici so si skupno **izposodili 188.590 enot knjižničnega gradiva**. Zavod izvaja pestro prireditveno dejavnost, lani smo organizirali **336 prireditev za odrasle in otroke**, ki jih je obiskalo **9.121 občanov**. V okviru knjižnice deluje tudi **Univerza za tretje življenjsko obdobje** – pri **111 udeležencih** smo v okviru **92 srečanj** zabeležili **709 obiskov**. Razvijamo tudi knjižnično-informacijsko dejavnost s pomočjo 16 računalnikov, namenjenih uporabnikom. Dejavnost knjižnice od njenih začetkov do konca l. 2013 je popisana v knjigi z naslovom *Premišljena hiša z veliko domišljije*.

Knjižnica Laško je del slovenskega knjižnično-informacijskega sistema, ki ga povezuje računalniški informacijski sistem COBISS, dejavnost pa določajo knjižničarska zakonodaja in standardi za splošne knjižnice. Financirata nas pretežno občini ustanoviteljici, s strani ministrstva za kulturo pa je sofinanciran nakup knjižničnega gradiva, ki je finančno nizek, in občasno nakup IKT-opreme.

Knjižnica Laško ima kot zavod skoraj 30-letno zgodovino, s profesionalnim kadrom pa je začela delovati šele leta 1976, med zadnjimi v slovenskem prostoru. **Sedaj sodi glede na število prebivalcev, ki jim je namenjena, med manjše, a sorazmerno dobro razvite slovenske knjižnice.** S temeljnim knjižničnim gradivom dosegamo standarde, vedno manj z nakupom novosti, še manj pa s kadri in prostori. Od leta 1996 dalje smo bili na prostorskem področju deležni precejšnjih izboljšav v celotni mreži, in sicer v Laškem cca. 350 m² obnovljenih površin v letih 1999 in 2005, v Radečah 200 m² obnovljenih površin leta 2002 ter v Rimskih Toplicah 200 m² novih površin v letu 2010. Odtlej novih investicij na prostorskem področju ni bilo, knjižnica v Laškem pa je zaradi premajhnih in nefunkcionalnih prostorov v vedno večjih prostorskih težavah. Za nadaljnji razvoj Knjižnice Laško je občutno povečanje prostorov nujno, in to čim prej.

Knjižnica Laško je za redni program in za investicije v l. 2023 porabila 480.148,63 eur.

Direktor Matej Jazbinšek je bil imenovan 20. 6. 2019, člani Sveta Knjižnice Laško pa so od 24. 6. 2020:

predstavniki ustanoviteljic: Jerica Laznik Mokotar, Barbka Rode, Maja Ralca (od januarja 2023);
predstavniki uporabnikov: Darko Berus, Nuša Konec Juričič (predsednica sveta), Roman Tušek;
predstavniki zaposlenih: Tjaša Mladovan, Gabrijela Pirš, Jerica Horjak.

Dejavnosti in naloge Knjižnice Laško kot javne službe opredeljuje Zakon o knjižničarstvu, ki v 2. členu navaja naslednje dejavnosti:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

V 16. členu pa zakon še posebej govori o splošnih knjižnicah, ki poleg nalog iz 2. člena tega zakona v svojem okolju opravljajo še naslednje:

- sodelujejo v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbirajo, obdelujejo, varujejo in posredujejo domoznansko gradivo,
- zagotavljajo dostopnost in rabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organizirajo kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo.

16. člen Zakona o knjižničarstvu določa tudi, da so splošne knjižnice vključene v nacionalni vzajemni bibliografski sistem.

II POSEBNI DEL

1 ZAKONSKE OSNOVE ZA DELOVANJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Knjižničarsko dejavnost urejajo zakonske in druge pravne podlage

- Odlok o ustanovitvi JZ Knjižnica Laško (UL RS 157/20),
- Zakon o knjižničarstvu (UL RS 87/01) ter Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu (ZKnj-1A) (UL RS 92/15),
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah in stroškov knjižnic (UL RS 19/03),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (UL RS 29/03),
- Uredba o spremembi Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic (UL RS 162/22)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (UL RS 73/03, 70/08, 80/12),
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (UL RS 88/03),
- Pravilnik o razvidu knjižnic (UL RS 74/17),
- Pravilnik o načinu izvajanja financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture (UL RS 85/10),
- Pravilnik o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti (UL RS 65/16),
- Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (UL RS 75/16),
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo (UL RS 107/08, 6/11),
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018–2028,
- Strateške usmeritve na področju IKT v splošnih knjižnicah 2019-2028,
- Pravilnik o izvajanju knjižničnega nadomestila (UL RS 38/16 in 1/17),
- Zakon o obveznem izvodu publikacij ZOIPub (UL RS 69/06 in 86/09),
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (NUK 12. 6. 2012),

- Statut Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (UL RS št. 37/09),
- Model brezplačne medknjižnične izposoje med knjižnicami osrednjeslovenskega prostora,
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v RS (UL RS 45/1994 s spremembami),
- Kolektivna pogodba za javni sektor KPJS (UL 57/08 s spremembami),
- Nacionalni program za kulturo 2022-2029.

Knjižničarstvo urejajo tudi Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (UL RS 96/2002 s spremembami), Zakon o javnih zavodih (UL RS 12/91 s spremembami), Zakon o lokalni samoupravi (UL RS 72/93 s spremembami), Zakon o varnosti in zdravju pri delu (UL RS 43/11), Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (UL RS 21/95 s spremembami), Zakon o varstvu osebnih podatkov ZVOP-2 (UL RS 163/22), Splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR) in druga zakonodaja, nanašajoča se na delo in poslovanje zavodov. Pri svojem delovanju se knjižnice ravna tudi v skladu z Etičnim kodeksom slovenskih knjižničarjev (1995) in Manifestom o splošnih knjižnicah (IFLA/Unesco, 1994).

Plače ureja plačna zakonodaja za javni sektor in področna zakonodaja.

Knjižnica ureja svoje poslovanje tudi s Pravilnikom o splošnih pogojih poslovanja.

Za potrebe poročanja in načrtovanja Knjižnica Laško vsako leto pripravi naslednje dokumente:

- Poslovno poročilo,
- Letni načrt dela,
- Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva,
- Seznam gradiva, kupljenega iz sredstev Ministrstva za kulturo.

2 DOLGOROČNI CILJI RAZVOJA NAŠEGA KNJIŽNIČARSTVA

Dolgoročni cilji splošnega knjižničarstva na območju občin Laško in Radeče temeljijo na osnovnih nacionalnih strateških dokumentih za to področje – Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2022–2029 in Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027.

Splošni cilji razvoja knjižnične dejavnosti, za dosego katerih si trajno prizadevamo, so:

- Zagotoviti splošen dostop do knjižničnega gradiva na vseh nosilcih, od klasičnih do elektronskih publikacij, knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov za namene vseh vrst izobraževanja, informiranja in kulturne rasti občanov v vseh življenjskih obdobjih.
- Zagotoviti primerno strokovno pomoč, svetovanje, informiranje, informacijsko opismenjevanje, bibliopedagoško vzgojo in širjenje bralne kulture s strani knjižničnega kadra ter izboljšati dostopnost do znanja in informacij v knjižnični javni službi za vse in knjižnično vlogo kot kulturno-izobraževalnega centra.
- Posodabljati informacijsko tehnologijo in povečevati oddaljen dostop do knjižnic ter spodbujati digitalni prehod za uporabnike in dostopnost digitaliziranih knjižničnih gradiv.
- Pripomoči k enakopravnosti, demokratičnosti, kulturni blaginji v okolju delovanja ter soustvarjati možnosti za kvalitetnejše življenje tako posameznika kot tudi skupnosti.

V Lokalnem programu kulture Občine Laško 2022–2025 smo najbolj izpostavili sledeče cilje:

- Povečanje prostorov osrednje knjižnice v Laškem oz. pridobitev idejnega načrta, gradbene dokumentacije in gradnja ter pridobitev cca 1.200-1.500 m² uporabne površine osrednje knjižnice v Laškem.
- Povrnitev vseh pripadajočih kazalcev nivoja in statistike knjižničnih dejavnosti oz. storitev na predkoronski nivo (v primeru delovanja brez omejitev) ter uvajanje novih dejavnosti – s poudarkom na področjih bralne in digitalne pismenosti, domoznanstva, e-storitev, vseživljenjskega učenja, projektnega dela ter dela z mladimi.
- Razvoj digitalne knjižnice - razvoj digitalnih storitev in povečanje njihove uporabe, digitalizacija poslovanja ter kadrovska okrepljenost in razvoj kompetenc zaposlenih. *(V zvezi s tem področjem "novi" nacionalni program za kulturo poudarja, da bi morale splošne knjižnice zagotoviti kadrovsko ustrezno strukturo za izvajanje predpisanih nalog ter za uspešno reševanje novih tehnoloških in vsebinskih izzivov.)*
- Razvoj mreže Knjižnice Laško - uvedba bibliobusa na območju občine Laško skupaj s partnerskimi knjižnicami. *(Ena izmed prioritet "novega" nacionalnega programa za kulturo je podpora razvoju*

sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah s sofinanciranjem nakupa ali obnov bibliobusov.)

Cilje za zagotavljanje pogojev za delovanje knjižnic nam določajo zakonodaja in standardi. Standardi za splošne knjižnice 2018–2028 dajejo velik poudarek na t. i. knjižnične vloge, ob tem pa še vedno ohranjajo tudi merljive kazalnike. Osnovni so:

- **Povečanje prostorov v celotni mreži na cca 2.100 m²** s standardi predpisanih površin. Gre predvsem za knjižnične prostore osrednje knjižnice v Laškem in krajevne v Radečah. Trenutno je uporabna površina naših knjižnic cca **1.050 m²**, kar je polovično doseganje standardov.
- **Število zaposlenih** naj bi se približevalo standardom, po katerih naj bi Knjižnici Laško pripadalo **14,5 zaposlenega**. V letu 2023 je bilo zaposlenih 9 EPZ.
- **Temeljna zaloga 4 knjige** na občana je dosežena. Krajevna knjižnica naj bi imela najmanj 30 naslovov periodike, kar dosegamo, razen v postajališčih premičnih zbirk. Letni nakup naj bi znašal 250 knjig na 1.000 prebivalcev, kar ne dosegamo zaradi prenizkih sredstev.
- **Na 1.000 prebivalcev** naj bi bilo dostopno **1 uporabniško računalniško mesto**, kar dosegamo.

3 IZPOLNJEVANJE CILJEV - PROGRAMA ZA LETO 2023

Letni načrt dela v Knjižnici Laško ne oblikujemo zgolj kot akcijski plan konkretnega dela vsakega leta, ampak sploh na določenih področjih kot širok nabor nalog oz. ciljev (tudi za daljše kot enoletno obdobje). Redna knjižnična dejavnost namreč zahteva usmerjanje večine razpoložljivega časa vseh zaposlenih v te naloge, zato vsako leto kakšna ideja za naše delo ostane neizpolnjena. Obseg rednega dela, pri katerem določena področja že leta ostajajo neizpolnjena v celoti, se konstantno povečuje, tudi njegova kompleksnost ter zahtevana oz. pričakovana kvaliteta naših storitev in dejavnosti. Povsem nedvoumno je, da že za izpolnjevanje osnovnih letnih programov potrebujemo dodatno zaposlitev strokovnega delavca (bibliotekarja), kar se bo uresničilo v letu 2024. Želimo si – in trudili se bomo, da bo nova zaposlitev omogočila tudi nekaj manevrskega prostora za izboljšave, napredek in uvajanje novih storitev, za kar si zaposleni prizadevamo, naši občani pa si tega želijo oz. to od nas pričakujejo. Doseganje zastavljenih ciljev po posameznih področjih analiziramo v 4. poglavju.

3.1 ORGANIZACIJSKI, PRAVNI, UPRAVNI IN RAČUNOVODSKI DOGODKI

V letu 2023 je imel **Svet Knjižnice redno sejo**, na kateri je sprejel Poslovno in računovodsko poročilo Knjižnice Laško za leto 2022, dal soglasje k Planu dela in Finančnemu planu za leto 2023 ter soglasje h k Pravilniku o spremembah Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v JZ Knjižnici Laško in h Kadrovskemu načrtu za leto 2023, ocenil uspešnost direktorja ter se seznanil s poročili o odpisu osnovnih sredstev in knjižničnega gradiva.

Sprememba Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest je bila potrebna, ker je vlada sprejela zakonodajo, po kateri so bila vsa delovna mesta uvrščena v en plačni razred višje, zato je bilo treba skladno s tem ažurirati lasten pravilnik.

Svet je imel še **eno korespondenčno sejo**, na kateri je soglašal z novelacijo Finančnega načrta knjižnice Laško za leto 2023 in s Koledarjem redne letne odprtosti Knjižnice Laško za leto 2024 ter sprejel Cenik storitev Knjižnice Laško za leto 2024.

Občina Radeče je za novo članico Sveta Knjižnice Laško januarja 2023 imenovala Majo Ralca (svet je njen mandat potrdil 13. 3. 2023).

Na področju **varstva pri delu** smo izvedli pregled mikroklima in osvetljenosti v Laškem in Radečah ter pregled varnostne razsvetljave v Laškem in Radečah. Ob tem smo v Laškem zamenjali cca 12 nedelujočih varnostnih svetilk. Izvedli smo redno vajo evakuacije.

Avgusta 2023 so tudi območje, ki ga pokriva naša knjižnica, prizadele poplave. Zaradi poplav sta bili en dan (4. 8. 2023) zaprti knjižnici v Laškem in Rimskih Toplicah. Zaposleni smo koristili izredni dopust, ena zaposlena pa še en dodatni dan za odpravljanje posledic naravne nesreče.

Na računovodskem področju smo ob koncu leta pripravili novelacijo finančnega načrta, s katero je korespondenčno soglašal svet knjižnice. Dve zaposleni sta redno napredovali. Izplačevali smo redno delovno uspešnost.

Knjižno in neknjižno gradivo (vključno z revijami) je po novih nabavah v skupni vrednosti **58.730,38 eur** in rednem odpisu gradiva v vrednosti **5.190,42 eur** naraslo skupno z vrednosti 1.634.824,83 eur na **1.688.364,78 eur**. (V skupno vrednost knjižnega in neknjižnega gradiva so vključeni tudi darovi gradiva, ki imajo določeno vrednost.)

Sodelovali smo z občinskima upravama pri pripravi občinskih proračunov oz. rebalansov za l. 2023 in 2024 ter se uskladili glede financiranja knjižnične dejavnosti v tem letu.

3.2 POGOJI ZA DELO NAŠIH KNJIŽNIC

3.2.1 Prostorska problematika in nakup osnovnih sredstev

Na prostorskem področju se situacija glede povečanja prostorov osrednje knjižnice v Laškem ni bistveno spremenila, razen da je ustanovitelj **Občina Laško** v proračunu za l. 2024 zagotovil sredstva za izdelavo idejne zasnove treh variant širitve knjižnice. Čas teče in prostorska stiska vedno bolj prihaja do izraza; glede pridobitve **dodatnega skladišča** pa – kljub aktivnemu iskanju možnosti s strani Občine Laško – tudi nismo naredili koraka naprej. V tej situaciji čakanja se nismo lotevali niti drugih aktivnosti, vezanih na sedanji prostor osrednje knjižnice: ureditev knjižničnega vrta za prireditveno dejavnost, obnavljanje dvorca (predvsem okna) ipd., omenjeno pa potrebuje določene hitre rešitve, ne glede na prihodnost prostorov osrednje knjižnice.

Vsi se zavedamo, da tudi prostorska situacija v **Radečah** ni trajna rešitev za prostore občinske knjižnice oz. krajevne knjižnice tipa 1. Nam je pa ustanovitelj Občina Radeče ponudil možnost selitve v druge prostore, in sicer nekdanjega gostišča in kegljišča Jadran. Po nekaj sestankih, pogovorih in hitri analizi z občinsko upravo, županom in zaposlenimi, saj smo bili pri odločitvi časovno omejeni, smo to možnost zavrnili kot neustrezno, saj je dotična lokacija zaradi umeščenosti v prostor, tlorisa in umeščenosti v prostor v primerjavi s prostori na obstoječi lokaciji neprimerna, kljub za cca 50-100 m² večji površini. Tako bo še naprej spremljali možnosti za nove ali dodatne prostore za knjižnično dejavnost – vsaj kot neko kratkoročno rešitev trenutne situacije.

Vzdrževalnih del v naših knjižnicah v preteklem letu nismo izvajali. Proti koncu leta smo skladno z javnim razpisom SOS podpisali nove pogodbe o dobavi električne energije in plina z novima dobaviteljema: električno energijo v Laškem nam s 1. 1. 2024 v Laškem in Rimskih Toplicah dobavlja Energija plus d.o.o.; plin v Laškem pa Petrol d.o.o. Na sestanku na Občini Laško smo se najemniki, mdr. tudi Knjižnica Laško za skladišče, dogovorili za bolj prezenten (in nižji) izračun stroškov ogrevanja najetih prostorov.

Na nivoju **knjižnične mreže** delovanje **Posavske potujoče knjižnice (PPK)** predstavljamo v poglavju 3.4.3.

Na pobudo župana Občine Laško smo pod vodstvom naše knjižnice obudili aktivnosti za **vzpostavitev bibliobusne oskrbe tudi naselij v občini Laško**. Že prej zainteresiranim knjižnicam na celjskem območju (Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Rogaska Slatina in Laško) sta se na skupnem sestanku pridružili tudi knjižnici Žalec in Celje. Imeli smo še individualne sestanke s knjižnicama Šentjur in Žalec, na šentjurski občini ter tudi z županom Občine Laško, ki je za leto 2024 napovedal skupen sestanek z župani, katerih območja občin pokrivajo zgoraj naštetih knjižnice. Z interesom knjižnic za skupen bibliobus smo seznanili tudi ministrstvo za kulturo, ki bi nam sofinanciranje nakupa vozila lahko financiralo v letu 2026.

Na **organiziranost naše knjižnične mreže** kar precej vpliva tudi sprememba Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic – glede časa odprtosti. Osrednja in krajevni knjižnici ter celotna PPK so odprti po uredbi. **Postajališča premične zbirke** oz. izposojevališča bi morala biti odprta 4 ure tedensko, vendar je smotrnost te zahteve v konkretnem primeru zelo vprašljiva. Naše strokovno stališče je, da je optimalno izposojevališča nadomestiti s potujočo knjižnico. V **Izposojevališču Zidani Most** smo imeli kadrovske težave. Knjižnica je bila zaradi zdravstvenih težav podjemno zaposlene delavke en mesec in

pol zaprta, od oktobra naprej pa izposojajo tam opravlja redno zaposlena knjižničarka, kar vpliva na organizacijo dela v našem zavodu.

V okviru **projekta sofinanciranja IKT-opreme** s strani ministrstva za kulturo smo na razpisu dobili večinska sredstva za nakup enega računalnika za uporabnike v Radečah.

Poleg tega smo izvedli še nekaj investicij: za **Knjižnico Laško** smo kupili računalnik za zaposleno ter diskovno polje s trdimi diski in zunanjim diskom za potrebe arhiviranja. Kupili smo mešalno mizo in dva mikrofona za prireditveni prostor, dva mobilna telefona, industrijski sesalnik in past za komarje na knjižničnem vrtu.

Za **Knjižnico Radeče** smo kupili multifunkcijsko napravo, za katero nam material za delovanje in vzdrževanje zagotavlja zunanji izvajalec prek pogodbe o vzdrževanju, ter manjši sesalnik.

3.2.2 Kader in dogodki na kadrovskem področju

Večji del leta 2023 je bilo v Knjižnici Laško zaposlenih 9 delavcev (izraženo v EPZ), in sicer 8 strokovnih delavcev – skupaj z direktorjem; 0,5 računovodkinje za celoten zavod in 0,5 čistilke za Knjižnico Laško. Zaposlenih je bilo naslednjih 10 delavcev (stanje 31. 12. 2023):

- bibliotekarka Gabrijela Pirš (bibliotekarska specialistka) – vodenje del v COBISS-u, sodelovanje pri nabavi, organizaciji dela v domoznanstvu, izvajalka strokovno urejevalnih del, informatorka;
- bibliotekarka Barbara Rančigaj (višja bibliotekarka) – informatorka, izvajalka strokovno urejevalnih del in izvajalka prireditev;
- bibliotekarka Jerica Horjak (samostojna bibliotekarka) – informatorka, izvajalka strokovno urejevalnih del in del na računalniškem področju, izposojevalka ter izvajalka prireditev; do novembra jo je zaradi porodniškega in izrabe letnega dopusta nadomeščala bibliotekarka Alenka Tratnik (bibliotekarka);
- bibliotekarka Tjaša Mladovan (bibliotekarka) – informatorka, izposojevalka ter organizatorica in izvajalka prireditev v Knjižnici Radeče;
- knjižničarka Martina Ajdnik (samostojna knjižničarska referentka) – izposojevalka gradiv v knjižnici v Laškem, svetovalka, izvajalka prireditev za otroke;
- knjižničarka Valentina Pavlinc (knjižničarska referentka) – izposojevalka gradiv v Laškem in Rimskih Toplicah, opravlja še pomožna strokovna dela ter sodeluje pri izvajanju prireditev; od oktobra 2023 opravlja tudi izposojajo na postajališču premične zbirke v Zidanem Mostu;
- knjižničarka Ana Jančič (samostojna knjižničarska referentka) (0,5 EPZ) – zadolžena za računal. vnos knjižnič. novosti, odpis gradiv, vsebinsko kontrolo računov; delavka je polovično upokojena;
- računovodkinja in bibliotekarka Nina Mlakar (bibliotekarka) (kombinirano delovno mesto)
- čistilka Fatima Seljubac (0,5 EPZ) – opravlja tudi kurirska dela (zaposlena od 29. 11. 2023); od 1. 1. 2023 do 17. 11. 2023 je bila na tem delovnem mestu zaposlena Lidija Ojsteršek;
- direktor, dipl. komparativist in sociolog kulture Matej Jazbinšek (višji bibliotekar) – strokovno in poslovno vodi zavod, skrbi za primerne pogoje dela, vodi nabavo knjižničnega gradiva, organizacijo delovnega procesa in izposoje, prireditev za odrasle v Laškem in Rim. Toplicah ter domoznanstvo.

Pogodbeno in študentsko delo, praksa, delo v splošno korist:

Za vzdrževanje in razvijanje računalniškega sistema v najmanjšem nujnem obsegu je še naprej skrbel zunanji sodelavec; prav tako za vzdrževanje, posodobitve in gostovanje spletne strani. Preko pogodbenega razmerja pokrivamo tudi 5-urno izposojevalno delo v knjižnici v Šentrupertu (Danica Lokovšek) ter 3-urno izposojevalno delo v Zidanem Mostu (Metka Križnik; do avgusta 2023) in Jurkloštru (Nina Palčnik).

Čiščenje knjižnice v Radečah izvaja servis; občasno tudi v Laškem in Rimskih Toplicah v primeru odsotnosti redno zaposlene čistilke.

V Laškem je do aprila ob petkih **študentsko delo** opravljal študentka bibliotekarstva Rina Medjić. Stalno pomoč pri izposoji v Radečah ob petkih popoldne in v času prireditev je v prvi polovici leta nudila študentka Zalo Medved. Pokritje letnih dopustov in omenjeno pomoč v drugi polovici leta smo, ker nismo dobili ustrezne študentske pomoči, zagotavljali z zaposlenimi iz Knjižnice Laško. Zaradi pomanjkanja sredstev smo poleg naštetega izvedli le še en teden pomoči v vobliki študentskega dela (Ajda Klepej, v Knjižnici Laško).

Od marca do maja je v Knjižnici Laško **delo v splošno korist** opravljala Danilo Ivanuša, v sodelovanju s Probacijsko enoto Maribor.

Zaposleni:

Dogajanje na področju redno zaposlenih je bilo za našve razmere zelo pestro. Leto smo začeli z dvema **upokojitvama**. Na začetku leta se je upokojila višja knjižničarka v Radečah Veronika Drašček. Nadomestila jo je Tjaša Mladovan, že prej zaposlena v Knjižnici Radeče na delovnem mestu višja knjižničarka za polovični delovni čas. Skladno s premembo sistemizacije konec leta 2022 je bila od začetka leta 2023 zaposlena za polni delovni čas na novo delovno mesto **bibliotekarka**.

V februarju 2023 se je upokojila **čistilka** Jožica Obrez (tudi polovično zaposlena). Po razpisu na prosto delovno mesto, ki smo ga izvedli konec leta 2022, smo na delovno mesto čistilka zaposlili Lidijo Ojsteršek, s katero smo novembra 2023 sporazumno prekinili delovno razmerje. Izvedli smo še en razpis, po katerem smo na delovno mesto čistilka konec novembra 2023 za nedoločen čas zaposlili Fatimo Seljubac.

Večino leta 2023 smo imeli **nadomestno zaposlitev na delovnem mestu bibliotekar** – bibliotekarko Jerico Horjak (porodniški dopust) je nadomeščala Alenka Tratnik. Skladno s soglasjem Občine Laško smo njeno zaposlitev zaradi povečanega obsega dela (ob koriščenju letnega dopusta J. Horjak) podaljšali še za dva meseca.

Tekom leta smo se z obema občinama ustanoviteljicama uspeli dogovoriti za **ново dodatno zaposlitev na delovnem mestu bibliotekar** (75 % financiranja s strani Občine Laško; 25 % s strani Občine Radeče); sredstva so bila zagotovljena v proračunih obeh Občin. Tako smo konec leta objavili razpis za prosto delovno mesto bibliotekar (in novo zaposlitev izvedli v začetku leta 2024).

Izvedli smo letne razgovore in letna ocenjevanja. S 1. 12. sta redno napredovali 2 zaposleni. Izvedli smo ocenjevanje in izplačali **redno delovno uspešnost**. Vsi zaposleni smo z aprilsko plačo dobili, skladno s spremembo zakonodaje za javni sektor, za en plačni razred povišane plače.

Glede na zakonodajo smo morali sprejeti nov pravilnik o evidentiranju delovnega časa. Skladno s tem smo v začetku decembra uvedli tudi evidentiranje delovnega časa vseh zaposlenih preko mobilne oz. računalniške aplikacije.

V skladu z zakonodajo je bilo izvedeno usposabljanje 2 zaposlenih iz **varstva pri delu** in 1 zaposlena na izobraževanje iz začetnih postopkov evakuacije in gašenja. Izvedli smo tudi redno vajo evakuacije. Ena zaposlena je bila napotena na **zdravstveni pregled** pred nastopom zaposlitve, dve pa na redni obdobjni zdravstveni pregled.

Na dan knjižnice smo izvedli letno **srečanje DBC** v organizaciji naše knjižnice, o čemer pišemo v poglavju 3.4.4.

Delež prisotnosti zaposlenih v letu 2023 je bil sledeč: prisotnost na delu (80 %), dopust (16 %) in bolniška (4 %).

Tudi lansko leto je bilo za naš majhen zavod na kadrovske področju precej turbolentno. Razveselil pa nas je zaključek leta in bližajoča se nova dodatna zaposlitev (z letom 2024), za katero upamo, da nam bo močno olajšala organizacijo dela in omogočila dodaten razvoj, tudi v vsebinskem smislu.

3.2.3 Temeljno knjižnično gradivo in prirast

Tabela: Knjižnična zaloga na dan 31. 12. 2023

Knjižnica	Zaloga stanje 31. 12. 2023			
	Knjige	Serijske publikacije letniki	Neknjiž. gradivo	Skupaj
Laško	66.371	2.077	5.381	73.829
Radeče	25.663	209	1.338	27.210
Rimske T.	18.626	254	881	19.761
Izposojevališča	5.201	71	96	5.368
Skupaj	115.861	2.611	7.696	126.168

Konec leta smo imeli v vseh knjižnicah skupaj 126.168 enot temeljne knjižnične zaloge. Odpis je v letu 2023 znašal 494 enot.

Nabava in obdelava knjižničnega gradiva potekata centralno v Knjižnici Laško. Ker smo omejeni s sredstvi (pa tudi s prostorom), določeno domoznansko, čitalniško ter zahtevnejše strokovno in leposlovno gradivo kupujemo v enem izvodu za osrednjo knjižnico, nato pa kroži po enotah oz. ga po potrebi meddodelčno izposojamo. Lani smo v četrtinskem deležu za 47 izvodov zahtevnejšega čitalniškega in strokovnega gradiva za osrednjo knjižnico bremenili tudi radeška sredstva (708,45 eur). Kolekcije knjižnih novosti za izposojevališča v Jurkloštru, Šentrupertu in Zidanem Mostu krožijo.

Tabela: Prirast po vrstah gradiva v letu 2023 – število enot

KNJIŽNICA	Nakup knjižničnega gradiva			Darovi skupaj	Skupen prirast v letu 2023			
	Knjižno gradivo	Neknjižno gradivo	Skupaj		Knjige	Serijske publikacije	Neknjiž. gradivo	SKUPAJ
Laško	1.578	37	1.615	160	1.615	107	53	1.775
Radeče	619	7	626	72	660	26	12	698
Rimske T.	365	0	365	63	404	23	1	428
Izposojevališča	56	0	56	21	70	6	1	77
SKUPAJ	2.618	44	2.662	316	2.745	67	67	2.978

(op.: V prvem delu tabele (nakup) so v rubriki 'knjižno gradivo' upoštevane knjige in serijske publikacije skupaj.)

V letu 2023 smo **kupili 2.662 enot knjižničnega gradiva, 316 enot pa je bilo podarjenih**, skupno je znašal **prirast 2.978 enot**. Za nakup smo porabili **72.128,81 EUR**, in sicer 30.000,00 EUR Občine Laško, 11.000,00 EUR Občine Radeče, 6.211,81 EUR lastnih sredstev in 24.917,00 EUR sredstev ministrstva za kulturo (del sredstev ministrstva za Občino Radeče (1.250,00 EUR) je posredovan Valvasorjevi knjižnici Krško za nakup knjižničnega gradiva za Posavsko potujočo knjižnico). V ta skupen znesek je všteti tudi strošek naročnine na e-baze, nakup e-knjig in licenc (Biblos – 42 naslovov) ter zvočnih knjig in licenc (Audibook – 100 naslovov). Pri nakupu knjižničnega gradiva smo izposlovali skupen popust v vrednosti 7.776,03 EUR.

Razmerje v nakupu naslovov med strokovno literaturo in leposlovjem je bilo 46,1 : 53,9 med literaturo za odrasle in otroke pa 67,2 : 33,8. Kupili smo zadostno število publikacij, ki so bile podprte s strani Javne agencije za knjigo ali ARRS, kvalitetnega mladinskega leposlovja, del s področja slovenistike, humanistike in kvalitetnejših prevodov. Podrobnejša struktura nabavljenih izvodov je razvidna iz tabele.

Tabela: Prirast knjižničnega gradiva (izvodi) po strokovni klasifikaciji (UDK) v letu 2021

UDK	0	1	2	3	5	6	7	80	82.0	82 leposlovje	9	SKUPAJ
Št. enot	226	164	25	128	76	152	170	21	21	1.880	115	2.978

Razlaga strokovnih skupin po UDK:

0 – enciklopedije, računalništvo; 1 – filozofija, psihologija, etika; 2 – verstva; 3 – družboslovje, ekonomija, pravo; 5 – naravoslovje; 6 – uporabne vede, medicina, tehnika, kmetijstvo; 7 – arhitektura, umetnost, glasba, šport, videoposnetki, glasbeni posnetki; 80 – jezikoslovje, 82.01/09 – literarna teorija in zgodovina, 82 – leposlovje, 9 – zgodovina, zemljepis, domoznansvo.

Na nivoju območnosti (območje 12 knjižnic na Celjskem in v Zasavju) se prek financiranja ministrstva za kulturo uspešno izvaja brezplačna **medknjižnična izposoja** (MKI) strokovnega in študijskega knjižničnega gradiva za člane knjižnic. V Knjižnici Laško smo v letu 2023 izvedli 144 medknjižničnih izposoj, od tega smo 79-krat mi prejeli gradivo iz drugih knjižnic in 65-krat smo naše gradivo posodili drugim (velika večina teh transakcij je bila opravljena v okviru celjskega območja). Stroške MKI na celjskem območju krije ministrstvo za kulturo v okviru izvajanja nalog območnosti.

V letu 2023 smo večino lastnih sredstev namenili za nabavo knjižničnega gradiva. Kljub temu pa smo – zaradi v celoti gledano nekoliko prenizkih sredstev za optimalen nakup knjižničnega gradiva – morali precej časa in pozornosti nameniti izbiranju in odrekanju določenemu delu knjižničnega gradiva, zaradi česar je za nas nabava knjižničnega gradiva še bolj zahtevna, kot bi bila sicer.

3.2.4 Računalniška opremljenost

V preteklem letu smo kupili le 2 nova stacionarna računalnika – enega za obdelavo in enega za uporabnike v Knjižnici Radeče. Računalnik v Radečah je bil v večinskem delu sofinanciran s sredstvi ministrstva za kulturo v okviru projekta nabave IKT (poleg te smo na razpis prijavi vlogo tudi za računalnik v Rimskih Toplicah, a pri tem nismo bili uspešni).

V Knjižnici Rimske Toplice smo kupili wi-fi router za vzpostavitev brezžičnega omrežja v knjižnici.

Uporabnikom je v osrednji knjižnici v Laškem na razpolago 8 računalniških mest, 2 tiskalnika in 3D-tiskalnik. V Radečah so razpolagali s 3 računalniki, z 2 tiskalnikoma in skenerjem, v Rimskih Toplicah pa z 2 računalnikoma in 2 tiskalnikoma. V vseh izposojevališčih je uporabnikom na voljo 1 uporabniško mesto.

Zaposleni pri svojem delu uporabljamo 14 osebnih računalnikov, 6 prenosnih računalnikov, 2 tablična računalnika, strežnik, 3 črno-bele in 3 barvne tiskalnike (od tega imamo v najemu dve multi-funkcijski napravi) ter 4 LCD-projektorje.

V vseh knjižnicah skupaj je računalniška opremljenost sledeča: 28 računalnikov, 6 prenosnih računalnikov, 13 tiskalnikov (od tega dva v najemu), 1 skener, 2 tablična računalnika in 4 LCD-projektorji. Zaradi specifičnega dela imamo še 9 specialnih blagajniških tiskalnikov in 7 čitalcev črtnih kod (izposoja in obdelava gradiva).

Veseli smo, da nam je uspelo priti do točke, da lahko informacijsko-tehnološke potrebe naših uporabnikov (v krajevni in osrednji knjižnici) zadovoljujemo ažurno in kvalitetno.

3.3 DELO NAŠIH KNJIŽNIC Z UPORABNIKI

3.3.1 Odprtost knjižnic

Načrtovana odprtost naših knjižnic znaša 89 ur tedensko (Laško 45 ur, Radeče 23 ur, Rimske Toplice 14 ur, Jurklošter in Zidani Most po 2 uri, Šentrupert 3 ure). Zahteve uredbe glede odprtosti smo po številu ur dosegli. Vse naše knjižnice so bile toliko časa odprte večino leta. Knjižnici v Laškem in Rimskih Toplicah sta bili zaprti 4. 8. zaradi poplav, knjižnici v Laškem in Radečah 28. 9. zaradi izvedbe srečanja DBC ter postajališče premične zbirke v Zidanem Mostu mesec in pol zaradi daljše bolniške odsotnosti podjemno zaposlene delavke.

V izposoji oz. delu z uporabniki so v osrednji in krajevnih knjižnicah v preteklem letu delale 3 do 4 bibliotekarke in 2 knjižničarki (odvisno od frekvence obiskov).

Septembra 2023 – ko je začel veljati nov urnik za obdobje september–junij – so se nekoliko spremenili tudi **postanki Posavske potujoče knjižnice** na postajališčih v radeški občini, ki so sledeči:

- **Jagnjenica:** 2-krat mesečno (1. četrtek v mesecu: 10.10–10.35; 3. sredo v mesecu: 10.00–10.25),
- **Svibno:** 2-krat mesečno (1. četrtek v mesecu: 9.15–10.00; 3. sredo v mesecu: 9.10–9.50),
- **Vrhovo:** 1-krat mesečno (3. sredo v mesecu: 8.25–8.50) – samo **en postanek mesečno**, prej dva,
- **Prezgojni dom Radeče:** 1-krat mesečno (1. četrtek v mesecu: 10.45–11.05).
- **Osnovna šola Radeče:** 1-krat mesečno (1. četrtek v mesecu: 12.00–12.45) – **ново postajališče**. (Julija in avgusta PPK ne obiskuje postajališč.)

3.3.2 Članstvo in obisk naših knjižnic

Aktiven član splošne knjižnice je – glede na definicije letne statistike BibSist, ki jo izvaja NUK za vse slovenske knjižnice – član, ki je imel v letu 2023 v COBISS-u zabeležen vsaj en obisk v Knjižnici Laško kot celoti. To velja tudi v primeru, če je bil član aktiven v več kot enem oddelku (v tem primeru se šteje samo ena aktivnost).

Aktivnih članov je bilo 3.820, v letu 2022 pa **3.800**. Izpostavimo lahko, da je bilo **v letu 2023 doseženo 22,3 % včlanjenosti** (za primerjavo: v l. 2022 je bilo v naši knjižnici doseženo 22,2 % včlanjenosti, v Sloveniji pa 19,4%).

V l. 2023 smo skladno s predpisi izbrisali 242 neaktivnih članov (168 Laško, 41 Radeče, 33 Rimske Toplice). Skladno s tem so bile izbrisane tudi neporavnane terjatve (1.253,71 EUR) in nevrnjeno gradivo (7 izvodov) – kar ni veliko v primerjavi s preteklimi leti.

V l. 2023 smo na marčevski seji Sveta knjižnice povišali znesek članarin.

Navajamo še podatek aktivnega članstva po posameznih enotah knjižnice, ki glede na zgoraj zapisano ni več ustrezen v celoti, saj je lahko en član aktiven v več enotah; nam služi zgolj za primerjavo med enotami knjižnice.

V l. 2023 je bilo v Knjižnici Laško aktivnih članov 2.364 (lani 2.240), v Knjižnici Radeče 996 (lani 1.003), v Knjižnici Rimske Toplice 626 (lani 664), v Izposojevališču Jurklošter 129 (lani 130), v Izposojevališču Šentrupert 116 (lani 119), v Zidanem Mostu 15 (lani 42) in na Posavski potujoči knjižnici 80 članov (lani 41).

Novovpisanih članov je bilo lani skupaj **323** (2022: 314 ; 2021: 215; 2020: 181), in sicer 224 mladih in 99 odraslih (2022: 201 mlad in 113 odraslih). V Laškem se je na novo v knjižnico vpisalo 211 članov (2022: 187), v Radečah 50 (2022: 80) v Rimskih Toplicah 17 članov (2022: 47) in na PPK 45 članov.

Struktura članov Knjižnice Laško v letu 2023 je bila sledeča: 12,2 % predšolskih otrok (lani 10,2 %), 27,6 % osnovnošolcev (lani 31,8 %), 11,2 % dijakov (lani 11,2 %), 7,3 % študentov (lani 7,6 %), 24,5 % zaposlenih (lani 20,3), 5,5 % nezaposlenih (lani 7,0 %) in 11,7 % upokojujencev (lani 11,9 %).

(op.: Podatek ni popolnoma relevanten, saj gre za aktivnost članov, sešteto po posameznih enotah, kar pomeni, da je lahko en član štet dvakrat. To so edini tovrstni podatki, ki nam jih omogoča statistika, so pa primerljivi s podatki preteklih let.)

Tabela: Obisk enot Knjižnice Laško

knjižnica	obisk knjižnice (zaradi izposoje gradiva na dom in v čitalnici)	
	število obiskov	število obiskov knjižnice na prebivalca
Laško	39.840	4,4
Radeče	18.184	4,4
Rimske Toplice	10.751	5,6
Jurklošter	943	1,3
Šentrupert	925	1,3
Zidani Most	75	0,1
PPK	509	
SKUPAJ	71.227	4,2

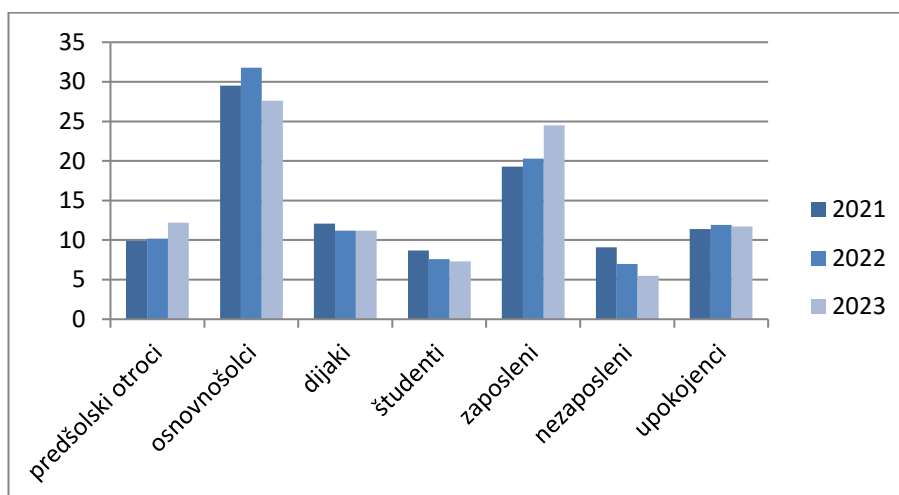
Pri izračunih smo uporabljali naslednje podatke glede števila prebivalcev posameznih krajev:

Laško 9.000, Radeče 4.108, Rimske Toplice 1.900, Jurklošter 708, Šentrupert 715, Zidani Most 690 (skupaj 17.121).

Obisk knjižnic zaradi izposoje na dom je znašal **61.303** (Laško 33.455, Radeče 15.879, Rimske Toplice 9.517, izposojevališča 1.943, PPK 509). Glede na l. 2022 (58.422) gre za 4,9 odstotno zvišanje. Naš občan je knjižnice zaradi izposoje na dom obiskal 3,5-krat, in sicer Laščan 3,7-krat, Radečan 3,8-krat in Rimljan 5-krat, občan, ki gravitira na izposojevališča, pa 0,9-krat.

Celoten računalniško zabeležen obisk knjižnice zaradi transakcij, povezanih z izposojjo oz. obiskom knjižnice, in obisk čitalnice je znašal 71.227. Vključno s prireditvami, aktivnostmi v okviru UTŽO in aktivnostmi, ki jih druge statistike ne vključujejo (npr. Guštfest 250, srečanje DBC 86) (vse skupaj 10.166 obiskovalcev), pa **81.393 fizičnih obiskovalcev**. Če prištejemo še obiske naše spletne strani od doma – 26.335 ogledov (2022 – 20.632), FB-strani – 29.366, Instagram – 804, obiske naših vsebin na spletnih portalih Kamra – 9.847 (2022 – 7.661), Obrazi slovenskih pokrajin - 4.503 (2022 – 4.400), ter oddaljenih izposoj – 634 (leto 2022 – 489) (Biblos, Audibook, e-baze), **je imela naša knjižnica skupno vsaj 152.882 obiskovalcev**.

Grafikon: **Struktura članov Knjižnice Laško v letih 2021 do 2023 (glede na delež)**

3.3.3 Izposoja na dom in v knjižnici

Tabela: **Izposoja na dom in v knjižnici**

knjižnica	izposoja na dom in v knjižnici	
	število izposojenih enot	število izposojenih enot na prebivalca
Laško	108.336	12,0
Radeče	45.531	11,1
Rimske Toplice	28.792	15,1
Jurklošter	1.528	2,2
Šentrupert	1.729	2,4
Zidani Most	585	0,8
PPK	2.089	
SKUPAJ	188.590	11,0

V tabeli je predstavljena **izposoja knjižničnega gradiva na dom in v knjižnici** (branje in uporaba gradiv v čitalnici in v drugih prostorih knjižnic je šteto prek vzorcev).

V nadaljevanju navajamo še podatke zgolj za **izposajo knjižničnega gradiva samo na dom, ki je pri nas v letu 2023 znašala 172.215 enot oz. 10,1 enote na občana**, in sicer: v Laškem 98.166 enot oz. 10,9 na občana, v Radečah 41.691 enot oz. 10,1 na občana, v Rimskih Toplicah 26.552 enot oz. 13,9 na občana, v Šentrupertu 1.683 enot oz. 2,3 na občana, v Jurkloštru 1.484 enot oz. 2,1 na občana in v Zidanem Mostu 550 enot oz. 0,8 na občana.

Povprečna izposoja knjižničnega gradiva na slovenskega državljana pa je v letu pred tem znašala 9,2 enote, v naši knjižnici pa l. 2023 10,1, l. 2022 9,5 in l. 2021 9,3 enote na občana.

Izposoja gradiva na dom je v enoti Laško v letu 2023 obsegala 96,4 % knjig, 1,7 % revijalnega tiska in 1,9 % neknjižnega gradiva.

Za izboljšanje bralne kulture in njene kvalitete smo v letu 2023 poleg prireditev in redne bibliopedagoške dejavnosti organizirali:

Za otroke:

Predšolsko bralno značko izvajamo z otroci Vrta Laško, vključno z vsemi podružničnimi enotami, in v Radečah, navadno z dvema predšolskima vrtčevskima skupinama. Na rednih pravljčnih urah otroke

seznanimo s knjižnico in jim jo predstavimo na njim ustrezen način. Na prvi pravljичni uri prejmejo mapico, v katero skozi celo leto shranjujejo svoje izdelke, nastale po pravljici, priložimo pa tudi vpisnice. Ob zaključku PBZ smo v Laškem in Radečah otrokom podelili diplome (v Radečah so ob uspešno zaključeni PBZ otroci postali Knjižni molji) in jih povabili v Laškem v Kulturni center, v Radečah pa kar v vrtec na predstavo Srečo kuha cmok v izvedbi Danila Ivanuše. V decembru je našo redno pravljичno urico v Laškem popestrila Špela Medved z dodanim plesnim vložkom. Predšolsko bralno značko je v letu 2023 osvojilo skupaj 342 otrok.

Tudi v popoldanskem času otroci radi obišejo knjižnico, organizirali smo številne pravljичne urice, v Radečah v sodelovanju z Društvom prijateljev mladine Radeče, vzgojiteljice vrtca Laško so pripravile predstavo. Po dve predstavi so uspešno odigrali učenci OŠ Primoža Trubarja in učenci OŠ Marjana Nemca Radeče. Popoldansko glasbeno pravljico sta nam v Knjižnici Laško in Rimske Toplice podarili Mateja Ulaga in Nika Deželak. Izvedeli smo marsikaj novega o gozdnih delavnicah in odvajanju od pleničk, z nami je bila družina Vrbnjak. Laščanka Kaja Firm je predstavila svojo slikanico, njena mama Mojca Košmrlj pa je izvedla delavnico. V Radečah smo uspešno izvajali projekt **medgeneracijskega branja**, ki poteka pod okriljem Društva Bralna značka (del Zveze prijateljev mladine Slovenije).

Obiskali so nas **osnovnošolci**, družili smo se na bibliopedagoških urah, v sklopu njihovih kulturnih dnevov (6. razred OŠ Laško) in s sedmošolci v povezavi s projektom Rastem s knjigo v Radečah in Rimskih Toplicah. Prvošolce in njihove starše smo nagovorili z informativno zgibanko, v kateri smo predstavili naše osnovne dejavnosti, namenjene njim. V začetku leta v Knjižnici Radeče starši predšolskih otrok prejmejo obvestilo o predšolski bralni znački, povabilo v knjižnico, vpisnico in zgibanko Otrok, branje, odrasli, ki jo je izdalo Društvo Bralna značka Slovenije. Aktivno smo sodelovali z OŠ Laško dvakrat na noči branja v Knjižnici Laško, v podružnični šoli v Šentrupertu in dvakrat na POŠ Debro. Prijavili smo se na projekt Javne agencije za knjigo (JAK) – Pot knjige in Skrivnost izgubljenih črk ter pridobili brošure in nadvse uporabno učno gradivo, ki smo ga razdelili učencem na bibliopedagoški uri v Rimskih Toplicah. V Radečah smo pripravili bibliopedagoške ure za večino oddelkov razredne stopnje. Obiskali smo učence podružničnih šol in jim razdelili **knjižne nahrbtnike**, prinašalce dobrih zgodb, sodelovali smo tudi pri podelitvi bralne značke. Pripravili smo **tri tematske razstave** in okrasili otroški oddelek (občasno ga v Laškem krasi oddelek NIS).

V času počitnic so se zvrstile dobro obiskane ustvarjalnice, zimske in poletne. Pripravili smo akvarelno, pohodniško, kuharsko in viteško ustvarjalnico. V Radečah so nam pri izvedbi poletnih ustvarjalnic prijazno pomagali na Prevzgojnem domu Radeče ter podjetje 4kidsandus.

Že tradicionalno smo v juniju pričeli z akcijo **Poletni bralci** – bila je še uspešnejša kot prejšnja leta – in jo zaključili z dvema prireditvama v Knjižnici Laško, naš osrednji gost je bil Tadej Golob. Za poletne bralce smo pripravili knjižne in druge nagrade.

V sodelovanju s Posavsko potujočo knjižnico se je bibliobus Bralko predstavil vsem vrtčevskim skupinam Vrtca Radeče – s pravljico in predstavitvijo – in vsem razredom OŠ Radeče.

Za odrasle:

V knjižnici v fizični in virtualni obliki skrbimo za stalno dnevno, tedensko, mesečno izpostavljanje novosti, zlasti kvalitetnih naslovov in posebne pozornosti vrednih izdaj. Na te občasno opozarjamo tudi v Laškem biltenu. Stalna in letoletna **Bralna značka za odrasle** (16. po vrsti), v kateri z bralnimi predlogi sodelujemo vsi zaposleni, prinaša poleg kvalitetnih namigov za branje tudi nekaj spremljevalnih aktivnosti, ki utrjujejo in dvigujejo zavedanje o pomenu branja ter bralne pismenosti. V Knjižnici Rimske Toplice smo letos izvajali Planinsko bralno značko, namenjeno družinam oz. vsem generacijam. Bralce ciljno nagovarjamo tudi s stalnimi tematskimi panoji za izpostavitve knjig in informativnimi zgibankami ali manjšimi razstavicami ob prireditvah.

Žal nam prostora za obsežnejše, številnim novitetam primernejše prostorske pogoje za izpostavljanje in promoviranje knjig kronično primanjkuje, vse več knjig prehitro pospravljamo v skladišča ali celo v škatle, ker so tudi skladiščne police prenatrpane.

Poleti pripravljamo mačka v žaklju, pakete knjig oz. bralne vrečke za počitniške dni, opozarjamo pa tudi na praznike, povezane s knjigo (kulturni dan, dnevi knjige, nacionalni mesec skupnega branja; v Knjižnici Radeče pa tudi teden pisanja z roko, v okviru katerega smo spodbujali pisanje in zbirali rokopise naših uporabnikov. Poleg medgeneracijskega branja v Knjižnici Radeče od sezone 2023/2024 naprej sodelujemo s KTRC pri izvedbi študijskega bralnega krožka.

Tudi ob rednem letnem odpisu in prejemanju darov, ki se ne umeščajo v redno knjižno zbirko, z bukvarno poskrbimo, da knjige najdejo pot do bralcev.

3.3.4 Informacijsko delo in računalniške usluge

Z Googlovim analitičnim orodjem smo v letu 2023 zabeležili 4.082 uporabnikov, ki so na spletni strani knjižnice skupaj opravili 12.400 sej, pri tem **obiskali 26.335**, na spletni strani knjižnice pa so se v povprečju zadržali malo manj kot 2 minuti. Uporabniki, poleg naslovnice spletne strani, največkrat obiščejo strani, kjer imamo objavljene informacije o izposoji, rezervaciji in podaljševanju gradiva, ostalih enotah Knjižnice Laško in odpiralnih časih. Spletno stran pogosto obiščejo, ko iščejo informacije v zvezi z vpisom v knjižnico, med desetimi najbolj obiskanimi stranmi pa je tudi bralna značka za odrasle.

Preko storitve Google My Business smo uporabnikom posredovali informacije o odprtju in poslovanju enot naše knjižnice. Za vse skupaj so uporabniki izvedli **4.160** interakcij. Preko družbenega omrežja Facebook dosežemo vedno več sledilcev in uporabnikov knjižnice, saj komuniciramo s 1.580 uporabniki (sledi nam 1.816 oseb) – 317 objav, 29.366 ogledov. Povečuje se tudi število sledilcev na družbenem omrežju Instagram (696 sledilcev) – 229 objav, 804 ogledi.

Trudimo se, da smo aktivni tudi na **portalu Kamra**. Lani smo prispevali 1 novico, beležili pa smo **9.847 ogledov** – precej več kot v preteklem letu (v letu 2022: 7.661). **4.503 vpogledov** – 3-odstotna rast – (v letu 2022: 4.400) so imela gesla v vseslovenskem **spletnem biografskem leksikonu Obrazi slovenskih pokrajin**.

Obisk spletne storitve **Moja knjižnica** je znašal 15.576 transakcij: 2.466 naročil prostega knjižnega izvoda, 1.008 rezervacij sposojenega gradiva in 12.102 podaljšanj.

Preko oddaljenega dostopa smo našim uporabnikom omogočali uporabo naslednjih **podatkovnih baz**: Tax-Fin-Lex, Ebsco host, E-bonitete, PressReader in arhiv časopisa Večer. Zabeležili smo 35 sej, kar je 32 odstotkov več kot lansko leto.

V letu 2023 smo zabeležili **445 izposoj e-knjig Biblos** (v preteklem letu jih je bilo 441). Naši uporabniki še vedno dajejo absolutno prednost tiskani knjigi pred elektronskimi izdajami. Pri naših uporabnikih je vedno več zanimanja za storitev enostavne in dobro delujoče platforme za zvočne knjige **Audibook** – lani so si namreč izposodili **154** zvočnih knjig (leta 2022 pa 23).

Po navodilu inšpektorja Inšpekcije za informacijsko družbo smo ažurirali izjavo o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij.

3.3.5 Prireditvena dejavnost

Tabela: Število in obisk prireditev

knjižnica	število prireditev in obisk			
	prireditve za mlade		prireditve za odrasle	
	število	obisk	število	obisk
Laško	114	3.774	22	997
Radeče	79	1.737	12	287
Rimske Toplice	72	1.554	7	290
Jurklošter	8	64		
Šentrupert	10	230		
Zidani Most	12	168		
SKUPAJ	295	7.527	41	1.594

Za odrasle:

Pripravili smo **41 prireditev** (predstavitve BZ za odrasle, domoznanski in literarni večeri, strokovna in potopisna predavanja, koncert, razstave (tudi z otvoritvami) itd.), in sicer v **Laškem 22**, v **Radečah 12** in v **Rimskih Toplicah 7** prireditev. Pripravili smo nekaj tematskih razstav v naših krajevnih

knjižnicah, katerih ogled v času odprtosti knjižnice ni všteto v zgornjo statistiko. V okviru Guštfesta so si v laški knjižnici obiskovalci (cca 250 – ni všteto v zgornjo tabelo) lahko ogledali stare računalnike zbiratelja Dušana Berceta, igrali igrice in enostavno programirali. Vse prireditve je obiskalo **1.594 občanov**, in sicer v Laškem **997**, v Radečah **287** in v Rimskih Toplicah **290** obiskovalcev.

Za otroke:

V te prireditve so zajete ure pravljič, ustvarjalne delavnice, bibliopedagoške ure, druge organizirane dejavnosti za otroke in nekatere večje prireditve. Za otroke je bilo pripravljenih **295 prireditev**, in sicer 114 v Laškem, 79 v Radečah, 72 v Rimskih Toplicah, 8 v Jurkloštru, 10 v Šentrupertu in 12 v Zidanem Mostu, ki jih je obiskalo **7.527 otrok** – v Laškem 3.774, v Radečah 1.737, v Rimskih Toplicah 1.554 in v izposojevališčih 462 otrok.

Skupaj smo pripravili 336 prireditev, ki se jih je udeležilo 9.121 obiskovalcev, 17 tematskih in nekaj manjših priložnostnih razstav.

V Laškem je bilo skupaj organiziranih 136 prireditev (4.771 obiskovalcev), v Radečah 91 (2.024 obiskovalcev), v Rimskih Toplicah 79 (1.844 obiskovalcev), v Jurkloštru 8 prireditev (64 obiskovalcev), v Šentrupertu 10 (230 obiskovalcev) in v Zidanem Mostu 12 (168 obiskovalcev).

Številčni obseg prireditev in obisk le-teh je primerljiv s predhodnjim letom – zelo se je povečalo število prireditev za odrasle, saj smo jih prvič po epidemiji izvajali skozi celotno koledarsko leto.

Prireditvena dejavnost je spet potekala brez omejitev. Morda bi tokrat izpostavili, da smo to dejavnost razširili s številnimi bolj intenzivnimi sodelovanji (Društvo KLIP, Celjska Mohorjeva družba, STIK, KTRC, ZD Laško, Hospic, TD Laško, GCC, lokalni izvajalci in lokalna društva) in novimi oblikami dogodkov (npr. sodelovanje pri bralnem klubu v Radečah). **Izpostaviti pa želimo še nekaj dogodkov.** Pripravili smo spominski večer za prof. dr. Tomom Korošcem. Že 16. Sezono Bralne značke za odrasle smo pričeli s predstavitvijo na knjižničnem vrtu, kjer pa smo poleti zaradi vremenskih ujm odpovedali vse sicer načrtovane prireditve. Gostje Osrednje prireditve Bralne značke v Kulturnem centru so bili pater dr. Karel Gržan in laška vokalna skupina Vodomke.

Akcije za otroke Poletni bralci v septembru nismo mogli zaključiti v Kulturnem centru (zaradi obnove dvorane po poplavih), zato s smo pisateljem Tadejem Golobom izvedli dve prireditvi v Knjižnici Laško – tudi tokrat smo na dogodku gostili otroke iz Radeč, za katere smo organizirali avtobusni prevoz. Nadaljevali smo tudi tradicijo lurških koncertov, ki smo ga prvič po epidemiji spet izvedli v cerkvi Lurške Matere Božje – nastopili sta citrarka Janja Brlec in vokalistka Ana Plahutnik z gostom violinistom Petrom Napretom.

Pripravili smo številne kakovostne razstave v osrednji in krajevnih knjižnicah – na tem mestu omenimo le razstavo likovnih izdelkov dijakov GCC na temo Jožeta Plečnika, razstavo Pusti življenju, da se te dotakne zakoncev Kolšek, razstavo vitezov oz. kovaških izdelkov v Radečah in Laškem, razstavo Oče in hči o Mihi in Travici Maleš in razstavo Kulinarične skrivnosti Sedraža Vrta Sedraž.

Priložen je seznam prireditev za odrasle in otroke.

3.3.6 Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško

Univerza za tretje življenjsko obdobje (UTŽO) pri Knjižnici Laško je bila ustanovljena v začetku leta 2016 in je formalno del Knjižnice Laško (aktivnosti UTŽO so vključene v delovanje Knjižnice Laško). Prihodke in stroške, ki nastajajo izključno z delovanjem UTŽO, računovodsko vodimo ločeno. Aktivnosti UTŽO potekajo v okviru študijskega leta.

V začetku leta smo nadaljevali študijsko leto 2022/23 s štirimi krožki (oba krožka angleščine, domoznanski krožek in računalniški krožek). Jeseni smo začeli študijsko leto 2023/24. Poleg utečenih aktivnosti smo prvič po epidemiji organizirali tudi tri aktivnosti v sklopu popotniškega krožka, mdr. voden ogled Celja in razstave Mesto pod mestom ter ogled Božičnega Vojnika. Izpostavljamo še intenzivno in uspešno ter zelo dobro obiskano izobraževanje v okviru računalniškega krožka, ki je spomladi 2023 deloval v okviru 5 skupin, pri katerih se je mentorica z vsebino in izvedbo prilagajala vsakokratnim potrebam in željam udeležencev. O domoznanskem krožku pišemo pri poglavju 3.4.1.

Za študijsko leto 2023/2024 smo prejeli sredstva za sofinanciranje UTŽO na razpisu pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport.

V tabelah navajamo aktivnosti, iz katerih so razvidni številčni rezultati delovanja UTŽO v l. 2023.

Tabela: Krožki 2022/2023 (2. del – v koledarskem letu 2023)

<i>krožek</i>	<i>mentorica</i>	<i>št. udeležencev</i>	<i>ure</i>	<i>št. srečanj</i>	<i>obisk</i>
angleščina 1	Lidija Šober	9	34	17	135
angleščina 2	Lidija Šober	9	34	17	132
domoznanski krožek	Metka Kovačič	15	42	11	110
računalniški krožek	Alenka Tratnik	22	52	26	96
SKUPAJ		55	162	71	473

Tabela: Krožki 2023/2024 (1. del – v koledarskem letu 2023)

<i>krožek</i>	<i>mentor/ica</i>	<i>št. udeležencev</i>	<i>ure</i>	<i>št. srečanj</i>	<i>obisk</i>
angleščina 1	Lidija Šober	7	12	6	40
angleščina 2	Lidija Šober	8	12	6	44
domoznanski krožek	Metka Kovačič	16	18	6	71
popotniški krožek	Matej Jazbinšek	55	14	3	81
SKUPAJ		86	56	21	236

SKUPAJ LETO 2023		111	218	92	709
-------------------------	--	------------	------------	-----------	------------

Dejavnosti UTŽO je obiskalo 111 udeležencev, ki so bili v letu 2023 vključeni v 5 različnih krožkov. V letu 2023 se je v okviru UTŽO zvrstilo 92 srečanj, opravljenih je bilo 218 ur, zabeležili pa smo 709 obiskovalcev.

3.4 DRUGA DELA IN AKTIVNOSTI

3.4.1 Domoznanstvo

Domoznanska dejavnost obsega zbiranje, obdelavo, hrambo in prezentacijo domoznanskega gradiva. V naši knjižnici je tradicionalno zelo živahna tudi na področju domoznanskih predavanj, predstavitev del z domoznansko vsebino in za domoznanstvo zanimivih ljudi. Pomemben del te dejavnosti je tudi redno delovanje domoznanskega krožka v okviru UTŽO.

V letu 2023 smo izvedli sledeče domoznanske aktivnosti:

- Pripravili smo spominski večer za prof. dr. Tomom Korošcem. Naknadno smo od zakoncev Bojana in Viljane Brinovec prejeli nenaslovljeno sliko – olje na platno –, ki jo je dr. Korošec za potrebe opravljanja sprejemnega izpita na Akademiji za likovno umetnost naslikal l. 1962 ter jo po neuspelem izpitu v zahvalo za podporo poklonil takratnemu laškemu županu Stanetu Brinovcu. Slika je odtlej del naše domoznanske zbirke in spomin na častnega občana Občine Laško.
- Pripravili smo predstavitev knjig V prah strti prestol (dr. Andrej Rahten), Kartuzija Jurklošter (dr. Mija Oter Gorenčič), Peš po domačih poteh (skupaj z Osrednjo knjižnico Celje) ter Pesem mlinov, žag in kovačij (Jože Potrpin) in pogovor z Božo Herek ob predstavitvi dveh njenih knjig.
- Kreirali smo zapise za vzajemni katalog COBIB za 24 razglednic (ki smo jih kupili lani in dopolnili našo zbirko tovrstnega gradiva) in 48 člankov, skupaj 72 bibliografskih zapisov.
- Inventarizirali smo 88 enot domoznanskega gradiva.
- Pripravili smo domoznanske prispevke za Album Slovenije (portal Kamra), ki so bili objavljeni tudi v Laškem biltenu in nekateri v Novem tedniku.
- V sodelovanju z Osrednjo knjižnico Celje smo pripravili razstavo o Almi M. Karlin (s spremljajočo zgibanko).
- V sodelovanju z Bredo Ilich Klančnik in Katarino Pražnikar smo pripravili razstavo Oče in hči – Miha in Travica Grešak Maleš (s spremljajočo zgibanko) ter pripravili tudi dogodek ob otvoritvi razstave.
- Po uspešni prijavi v projekte digitalizacije v okviru območnosti je bilo v sodelovanju z Muzejem Laško digitalizirano gradivo v zvezi z Laško čitalnico (1869–1971) in Bralnim društvom (1893–1914) ter objavljeno na portalu dLib.

- Za objavo na družbenih omrežjih smo pripravili nekaj objav z domoznansko tematiko.
- Udeležili smo se dveh sestankov glede domoznanske dejavnosti v okviru območnosti OOK Celje in izobraževanja za vnos vsebin na portal Obrazi slovenskih pokrajin ter festivala Kamra 4.0 v Celju.
- V sodelovanju z Muzejem Laško in zbirateljem Boštjanom Vrščajem smo nadaljevali pripravljala dela za izdajo knjige starih razglednic z območja Občine Laško, katere izid načrtujemo za leto 2024.
- Opravili smo nekaj sestankov z Matejem Hochkrautom, avtorjem monografije ob 800-letnici omembe Zidanega Mosta, in mu pomagali pri izdaji knjige ter lektorirali to delo, ki je izšlo februarja 2024.

Delovanje **domoznanskega krožka** je v letu 2023 po epidemiji spet zaživelo v polnem obsegu. Krožku se je pridružilo nekaj novih članov. Vsebina srečanj, ki jo pripravlja Metka Kovačič (odslej pa v manjšem obsegu tudi nekateri člani krožka), je v letu 2023 obsegala predvsem intenzivno in celovito seznanitev z zgodovino določenih krajev v občini, dopolnjeno z izleti (Rimske Toplice – zdravilišče, Aškerčevina, Lurd; Vrh nad Laškim), in določenih vsebinskih področij (arheologija, šolstvo). Ob tem vseskozi poteka tudi spodbujanje oz. mentoriranje nekaterih članov pri njihovem domoznanskem delu, katerega rezultat v letu 2023 je bilo nekaj obsežnih spominskih zapisov in obsežna dopolnitev starega domoznanskega fotografskega gradiva za našo domoznansko zbirko.

3.4.2 Redna in izredna strokovna in tehnična dela

Na tem področju smo opravili naslednja dela:

- analiza statističnih podatkov za l. 2022 in izpolnitev letnega statističnega vprašalnika (BibSiSt),
- paketni izbris neaktivnih članov (nazadnje aktivni l. 2018, 242 članov) in uničenje pripadajočih vpisnic,
- prijava na neposredni poziv MIK za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva,
- prijava na neposredni poziv MIK za sofinanciranje IKT-opremljanja knjižnic,
- prijava na razpis Digitalno opismenjevanje odraslih Ministrstva za digitalno preobrazbo (dosegli smo visoko število točk, a nismo bili vključeni med izvajalce projekta),
- odpis knjižničnega gradiva,
- izvedba zaključnih aktivnosti projekta LAS Čebela BERE med!: priprava besedil za brošuro in lektoriranje, dokončna ureditev opreme, kontrolni pregled s strani inšpektorja ter izplačilo zadnjega obroka sredstev in uspešen zaključek projekta
- sodelovanje na animacijskih delavnicah in predlog projektne ideje ob pripravi nove strategije LAS.

3.4.3 Posavska potujoča knjižnica

V l. 2023 je Posavska potujoča knjižnica (PPK) prvič po epidemiji v celoti delovala brez omejitev. Upravni organ PPK je **kolegij direktorjev**, ki se je sestajal mesečno, na daljavo ali v živo. **Občina Radeče** na podlagi krovne in letne tripartitne pogodbe neposredno **financira delovanje PPK** upravljalki Valvasorjevi knjižnici Krško. Skladno s pogodbo in zahtevki Valvasorjeve knjižnice Krško je tako v lanskem letu delovanje PPK sofinancirala v višini 5.711 eur (3.057 eur za plače, 1.242 eur za materialne stroške, 1.290 eur za knjižnično gradivo; 105 eur za manjše investicije; ostalo: 17 eur). Skladno z odločbo ministrstva za kulturo smo iz Knjižnice Laško od prejetih sredstev ministrstva za nakup knjižničnega gradiva 1.250 eur nakazali krški knjižnici.

Posavska potujoča knjižnica na območju občine Radeče je do junija 2023 obiskovala **postajališča Jagnjenica, Svibno, Vrhovo** 2-krat mesečno in **Prevzgojni dom Radeče** 1-krat mesečno. S septembrom, ko začne veljati nov urnik za obdobje september–junij, je prišlo do spremembe, in sicer odtlej PPK obiskuje postajališče **Vrhovo le še 1-krat mesečno**, uvedli pa smo **ново postajališče – OŠ Radeče**, ki ga PPK obiskuje tudi 1-krat mesečno. Na razmišljanje o novem postajališču je vplival februarški izreden obisk bibliobusa v vrtcu in šoli v Radečah, ki je naletel na izreden odziv. Uvedbo novega postajališča so tako skupaj predlagali ravnateljice šole, zaposlena na bibliobusu in bibliotekarka naše knjižnice v Radečah. Obisk, izposoja in število novovpisanih članov na PPK na območju Občine Radeče so se po zaslugi uvedbe tega postajališča v lanskem letu močno povišali.

Omeniti je treba še, da sicer promocijske aktivnosti niso vplivale na izboljšanje obiska storitve potujoče knjižnice na postajališču Vrhovo; je pa spontano prišlo do zamenjave enega postanka na Vrhovem z novim postajališčem, kar je tudi svojevrstna rešitev pretekle situacije.

Jeseni smo prislunhili pobudi OŠ v **Bregani na Hrvaškem** za **uvedbo postajališča PPK** za slovensko govoreče oz. učee se na drugi strani meji ter začeli postopke za realizacijo te zamisli. Za sofinanciranje te storitve smo se prijaviili tudi na dva razpisa: enega v okviru obmejnosti pri MK in drugega v sklopu aktivnosti, ki jih podpira Urad za zamejce in Slovence po svetu.

(Poročilo o delu PPK je priloženo kot samostojen dokument, določene statistične podatke sodelujoče knjižnice po medsebojnem dogovoru in navodilih ministrstva za kulturo upoštevamo pri posameznih ustreznih poglavjih.)

3.4.4 Sodelovanje z drugimi institucijami, društvi in posamezniki v kraju in širše

Naše sodelovanje z **vzgojno-izobraževalnimi ustanovami** na našem območju, in sicer z vsemi enotami obeh vrtcev ter s centralnimi in podružničnimi šolami, je temeljno za našo dejavnost in tudi najbolj utečeno.

V svoje prireditve pogosto vključujemo **domačine**, kot predavatelje, glasbene goste, soorganizatorje. Intenzivno smo sodelovali z novonastalim Društvom Kultura Laškega in povezovanja (KLIP): Bojanom Krhlankom, Kludijo Košenina in Goranom Koražijo, Glasbeno šolo Laško–Radeče (Iva Razboršek, Zala Ajdnik), Vrtcem Laško (izvedba lutkovnih predstav), dr. Bredo Marušič, harfistko Laro Hrastnik, harmonikarjem Dejanom Kušerjem, Vokalno skupino Vodomke, glasbenikoma Anjo Novak in Branetom Matošec Bizjakom, v Rimskih Toplicah s citrarko Janjo Brlec (lurški koncert), v Radečah pa s Kitaraskim kvartetom Glasbene šole Laško–Radeče. Pri pripravi razstav smo sodelovali v Radečah z likovnim društvom, društvom klekljaric Nitke in kovaštvom Oblak ter z društvom Perle v Rimskih Toplicah. Naše prireditve so fotografirali študentka Rina Medjić, Maja Skrbinek in Boris Vrabec. Pri izvedbi prireditev na knjižničnem vrtu sta nam pomagala ŠMOCL in STIK.

Pri **domoznanskih aktivnostih** smo sodelovali z dr. Mijo Oter Gorenčič (predstavitev publikacije Kartuzija Jurklošter), dr. Alenko Hren Medved iz Osrednje knjižnice Celje (razstava in predstavitev knjige Peš po domačih krajih Alme M. Karlin), Bredo Klančnik Ilich in Katarino Prašnikar (razstava Oče in hči – o slikarju Mihi Malešu in Travici Grešak Maleš), Božo Herek (ob predstavitvi njenih knjig) in Jožetom Potrpinom (predstavitev publikacije Pesem mlinov, žag in kovačij). Z lekturo in korekturo smo sodelovali z Matejem Hohkrautom (avtorjem monografije ob 800-letnici omembe Zidanega Mosta). Sodelovali smo na sestankih z Muzejem Laško in Boštjanom Vrščajem v zvezi s pripravo izdaje knjige o razglednicah Laškega. V Laškem smo pisno podprli vlogo za častnega občana Občine Laško prof. dr. Rafaela Cajhna ter se udeležili slovesnosti ob njegovi 90-letnici na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Zanj in za prejemnico priznanja Antona Aškerca Anjo Radaljac smo pripravili obrazložitvi.

V **Laškem** smo sodelovali še s STIK-om (sestanki Odbora za kulturo, prireditve in turizem, lektoriranje poslovnega poročila ter besedil novih aplikacij za promocijo Laškega in Rimskih Toplic), ŠMOCL-om, Komunalo Laško, Muzejem Laško in Turističnim društvom Laško (Guštfest 2023), MMC TV Laško in TV Krpan ter celjsko podružnico Hospica in dr. Urško Lunder (ki je v naših prostorih posnela tudi krajšo zdravstveno oddajo). V letu 2023 je postalo precej bolj intenzivno naše sodelovanje z JSKD, OI Laško (predvsem glede literarne dejavnosti). V **Rimskih Toplicah** smo sodelovali z Župnijo sv. Marjete, Skupino ročnih del Perle, KD Anton Aškerc in Planinskim društvom Rimske Toplice. Za akcijo Poletni bralci so knjižne nagrade prispevale založbe Mladinska knjiga, Miš, Epistola in Skrivnost. LAK je financiral knjižnične članarine za študente, vključene v društvo.

V **Radečah** smo močno intenzivirali sodelovanje s KTRC (predvsem bralni študijski krožki in medgeneracijsko branje (pri čemer smo sodelovali tudi z eno vodilnih osebnosti medgeneracijskega branja na Slovenskem Tilko Jamnik), pa tudi nekatere druge aktivnosti). Že utečeno sodelujemo z več društvi in posamezniki – z Društvom prijateljev mladine Radeče (pravljичne urice in ustvarjalne delavnice za otroke), s Skupino Nitke (tradicionalna razstava klekljanih izdelkov), z Društvom

Ljubiteljev likovne umetnosti Radeče, Ludvikom Kosom, Marjeto Brilej, Alenko Gros in Milanom Goriškom.

V okviru zmožnosti smo se povezovali na regijski in slovenski **strokovni ravni**: sestanki direktorjev knjižnic na celjskem območju, Združenje splošnih knjižnic in strokovna knjižničarska telesa (Društvo bibliotekarjev Celje (DBC) in ZBDS). Intenzivno smo sodelovali s posavskimi knjižnicami v okviru delovanja Posavske potujoče knjižnice ter s celjsko knjižnico v okviru območnosti. Sodelovali smo z LAS Raznolikost podeželja. Projekt LAS Čebela bere med!, ki smo ga 1. 2022 prijavili na razpis Združenja splošnih knjižnic za najboljši projekt, smo predstavili maja 2023 na dnevu dobrih praks širši bibliotekarski javnosti.

Matej Jazbinšek je bil član UO Združenja splošnih knjižnic, podpredsednik DBC in predsednik Upravnega odbora Kalanovega sklada. Barbara Rančigaj je bila članica Častnega razsodišča DBC. V vseh navedenih telesih delujemo strokovno in zastopamo interese Knjižnice Laško.

Po več kot 10 letih smo kot ena izmed knjižnic na celjskem območju gostili **43. letno srečanje Društva bibliotekarjev Celje (DBC)**. Srečanje je potekalo 28. 9. 2023, ko smo zaradi tega tudi zaprli knjižnici v Laškem in Radečah. Srečanja se je udeležilo 86 bibliotekarskih kolegov iz celjske regije, vključenih v DBC. Dogodek združuje druženje bibliotekarjev, kar je osnova za nadaljnje strokovno povezovanje in sodelovanje, seznanjanje z razvojem knjižničarstva na območju knjižnice gostiteljice ter kulturno-turistično ponudbo krajev. Tokratno srečanje smo začeli v Radečah, kjer smo si pred uradnim delom ogledali našo knjižnico. Sledil je strokovno-kulturni program z različnimi govorniki. V nadaljevanju srečanja smo se preselili na splav ob Savi in obiskali našega Bralka - bibliobus Posavske potujoče knjižnice. Po sončnem popoldnevu v Radečah smo nadaljevali pot v dolino Gračnice, kjer nas je prijazno sprejel g. Janko Cesar v imenu Zavoda Odon Jurklošter in nas popeljal po starodavni kartuziji Jurklošter, druženje pa smo zaključili v idiličnem okolju Piknik placa Marof. Za organizacijo srečanja, ki smo ga odlično izpeljali, smo med knjižničarskimi kolegi prejeli številne pohvale. Organizacija tovrstnega srečanja zahteva dodatna finančna sredstva. Naši stroški so bili cca 7.100,00 EUR – priprava in izvedba strokovnega programa (splavarjenje, vodenje po kartuziji, honorar glasbenikov), pogostitve, vključno z večerjo, ter promocijska darila za udeležence in drugi potrebni materiali.

3.4.5 Stiki z javnostmi

Običajno so organizacija in izvedba prireditev tisti razlog zaradi katerega stopimo v **stik z našimi uporabniki**. Od novembra 2022 naše komuniciranje z uporabniki temelji na spletnih poštnih obvestilih (MailChimp), kjer imamo trenutno v bazi 641 naslovnikov, ki tedensko prejema elektronsko pošto s kratkim napovednikom dogodkov, splošnimi obvestili, novostmi in zanimivostmi knjižnice (v letu 2023 to storitev plačujemo zaradi velikega števila prejemnikov). Redno objavljamo tudi preko družbenih omrežij Facebook in Instagram ter na knjižnični spletni strani. Omenjeni viri širjenja informacij so pomembni dejavniki prepoznavanja, oglaševanja in promocije knjižnice.

Z uporabniki komuniciramo tudi z ažurnim objavljanjem dogodkov, novic in obvestil na naši spletni strani. Tam najdejo vabila, dogodke, seznam knjižnih novosti, spremembe urnika odprtosti knjižnice, prispevke o naših dejavnostih in dogajanju ter druge informacije. Čeprav se trudimo potencialnim obiskovalcem prireditev približati e-okolje, še vedno kar nekaj naših uporabnikov obveščamo s klasičnimi vabili (Laško 60, Radeče 40, Rimske Toplice 73 naslovnikov). Vabila, letake in promocijsko gradivo oblikujemo sami ter so dostopna tudi na izposojevalnem pultu in oglasni deski knjižnic.

Potencialni uporabniki nas lahko **spremljajo** preko spletne strani www.knjiznica-lasko.si ter družbenih omrežij Facebook (1.816 sledilcev) in Instagram (628 sledilcev) ali pa o dogajanju v naših knjižnicah izvedo po klasičnih kanalih, kot so mesečni napovedniki STIK-a in prispevki v lokalnih medijih (Laški bilten, Radeški utrip, Novi tednik, Radio Celje, MMC TV Laško, TV Krpan, TV Radeče, Posavski obzornik, Radio Štajerski val, Napovednik.com itd.). Z raznovrstnimi objavami na družbenih omrežjih se trudimo, da smo vedno bolj prisotni in opazni v lokalnem okolju, predvsem za mlajše generacije. Predšolske otroke in učence redno vabimo na naše dogodke s tiskanimi vabili, ki jih dobijo v vrtcu oz. šoli in objavami preko spleta, v knjižnico pa jih povabimo tudi v vsakoletnem glasilu laške osnovne šole Iskrice.

Prispevke o dogajanju in naših dejavnostih redno objavljamo v Laškem biltenu in Radeških novicah, saj tako poskrbimo, da ostanemo opazni v celotnem lokalnem okolju (omenjena glasila dobijo vsi občani). O dogajanju pri nas poročajo novinarji Novega tednika, Radeškega utripa, TV Krpana (intervju z direktorjem o knjigi kot darilu), MMC TV Laško, Radia Štajerski val (intervju z direktorjem o branju in prazničnem času) in Posavskega obzornika. Sodelujemo s časopisom Novi tednik, kjer občasno objavljamo v domoznanski rubriki Album Laškega.

3.4.6 Izobraževanje zaposlenih

V letu 2023 je bilo organiziranih več izobraževanj. Nekaj jih je bilo izvedenih v spletnem okolju, kar bo odslej stalna praksa.

Zaposleni so se udeležili naslednjih izobraževanj oz. posvetov:

- Posvetovanja sekcij ZBDS »Proaktivno delovanje knjižnic 2. del« (2 osebi; na daljavo)
- Festivala Kamra 4.0 v organizaciji Osrednje knjižnice Celje (1 oseba)
- Predstavitve Erasmus+ v organizaciji CMEPIUS (1 oseba)
- Izobraževanja Tik tok v organizaciji Učnega centra MKL (1 oseba)
- Izobraževanja v zvezi z varstvom podatkov v organizaciji Združenja splošnih knjižnic (1 oseba)
- Izobraževanja o e-virih v splošnih knjižnicah (6 oseb)
- Regijskega posvetovanja o domoznanstvu v organizaciji OOK Celje in Knjižnice Šmarje pri Jelšah (1 oseba)
- Izobraževanja Svetovanje za branje in neformalna biblioterapija v organizaciji Učnega centra MKL (1 oseba)
- Strokovnega srečanja ob 2. 4. – strokovna povezovanja za razvoj bralne kulture doma in v tujini v organizaciji Učnega centra MKL in Društva Bralna značka (1 oseba; na daljavo)
- 3 delavnic v organizaciji LAS (2 osebi)
- Izobraževanja Ministrstva za kulturo o načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva (1 oseba; na daljavo)
- Simpozija Posebne knjige – posebne zgodbe v organizaciji MKL, Pionirske (2 osebi)
- Predstavitve Pravilnika o minimalnih pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti v organizaciji ZSK (1 oseba)
- Predstavitve Pravilnika o minimalnih pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti v organizaciji Učnega centra MKL (3 osebe; na daljavo)
- Izobraževanja v organizaciji Slovenske UTŽO (1 oseba)
- Izobraževanja o 3D-tiskalniku v organizaciji Učnega centra MKL (1 oseba)
- Dneva dobrih praks v organizaciji Mestne knjižnice Ljubljana (3 osebe)
- Strokovne ekskurzije v Novi Sad in Osijek v organizaciji DBC (2 osebi)
- Usposabljanja za člane svetov JZ v organizaciji Občine Radeče (1 oseba)
- Stepišnikovega strokovnega posvetovanja »Beremo življenje« v organizaciji Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica (2 osebi)
- Izobraževanja za računovodje v organizaciji EU Academia (1 oseba; na daljavo)
- Izobraževanja Canva v organizaciji ZBDS (2 osebi; na daljavo)
- Izobraževanja ChatGPT in umetna inteligenca v knjižnicah v organizaciji Učnega centra MKL (5 oseb; na daljavo)
- Izobraževanja o 3D-pisalu v organizaciji Učnega centra MKL (1 oseba)
- Seminarja »RL: EU – connecting libraries to EU resources« v organizaciji Društva PiNa (1 oseba)
- Strokovnega predavanja dr. Ljubice Marjkanovič Umek: Zakaj in kako brati malčku in otroku v organizaciji Cici akademije (1 oseba; na daljavo)
- Predstavitve energetike v javnih zavodih v organizaciji Občine Laško (1 oseba)
- Predstavitve nove aplikacije CobissLib v organizaciji IZUM-a (2 osebi; na daljavo)
- Predstavitve novega pravilnika za evidentiranje delovnega časa v organizaciji ZSK (1 oseba)
- Izobraževanj za mladinske knjižničarje (2 strokovni sredi) v organizaciji Mestne knjižnice Ljubljana (3 osebe)
- Izobraževanja za vnašalce portala Obrazi slovenskih pokrajin v organizaciji uredništva portala (1 oseba; na daljavo)

- Festivala Bralnice pod slamnikom – "Ljubezen, veselje, žalost, jeza – vse to je v meni" v organizaciji Založbe Miš (1 oseba; na daljavo)
- Konference COBISS v organizaciji IZUM-a (1 oseba; na daljavo)
- Izobraževanja o BibSist-u (portal za vnos statističnih podatkov) v organizaciji NUK-a (1 oseba; na daljavo)
- Izobraževanja Predmetno označevanje s SSG v organizaciji IZUM-a (1 oseba; na daljavo)
- Izobraževanja o učinkovitem iskanju po dLib.si v organizaciji NUK-a (1 oseba; na daljavo)
- Bralnih čajank (7 sklopov) v organizaciji Društva BZ (1 oseba; na daljavo)
- Delavnice ZeroWaste v organizaciji Občine Laško (1 oseba)
- Predstavitve programa ODOS za vnos pošte (3 osebe, na daljavo)
- Predstavitve programa CADIS (2 osebi)
- Predstavitve Erasmus+ v organizaciji Učnega centra MKL (1 oseba; na daljavo)
- Izpopolnjevanja iz bibliotekarstva za bibliotekarski izpit (ŠPIK-b) (1 oseba)

Za izobraževanja je bilo porabljenih 42 dni.

Direktor je bil prisoten na več **sestankih** na obeh občinah, na sejah občinskih svetov, skupščinah Združenja splošnih knjižnic (ZSK) in sejah UO ZSK, številnih delovnih sestankih oz. videokonferencah in kolegijih direktorjev Posavske potujoče knjižnice, nekaterih sestankih Osrednje območne knjižnice Celje (območnost, domoznanstvo) in sestankih direktorjev knjižnic celjske regije v različni sestavi, seji IO Društva bibliotekarjev Celje (DBC) ter sestankov in skupščin LAS Raznolikost podeželja. Trije zaposleni so se udeležili občnega zbora Društva bibliotekarjev Celje. Nekaterih zgoraj navedenih sestankov so se po pooblastilu direktorja udeležili tudi drugi zaposleni.

Dan knjižnice je kolektiv posvetil letnemu srečanju DBC v organizaciji naše knjižnice.

Na **strokovnih kolegijih** načrtujemo naše delo, se dogovarjamo o vprašanih organizacijske in strokovne narave ter si izmenjujemo pridobljena znanja. Vsako leto opravimo tudi veliko neformalnega izobraževanja in seznanjanja z novostmi izven delovnega časa.

Za izobraževanja, srečanja in sestanke je bilo skupaj v letu 2023 porabljenih 73 dni.

3.5 OBRAZLOŽITEV REALIZACIJE FINANČNEGA NAČRTA

Zaradi podražitev, predvsem energentov, smo imeli v **finančnem načrtu** zagotovljena višja sredstva za materialne stroške kot predhodno leto – v proračunu Občine Laško za 4.000 eur (55.000 eur), v Radečah pa za 1.000 eur (13.000 eur). Vproračunu Občine Laško smo imeli zagotovljenih za 3.000 eur manj sredstev za knjige (30.000 eur; povišanje v l. 2022 je bilo izjemoma), v Radečah pa za 1.000 eur več (11.000 eur). Zagotovljena namenska sredstva za investicije so bila enaka kot v predhodnih letih (3.000,00 eur Laško in 1.800,00 eur Radeče). Sredstva za pokrivanje plač zaposlenih so zagotovljena s pogodbo in rezervirana v občinskih proračunih.

V decembru smo sprejeli **novelacijo Finančnega načrta**. Popravek na postavki Knjige je bil potreben zaradi višjih sredstev Ministrstva za kulturo, za višino katerih smo izvedeli po sprejetju finančnega plana. Pri Investicijah so na strani Laškega sredstva ostala enaka. Pri Radečah pa smo na prihodkovni strani dodali sredstva v okviru projekta IKT na ministrstvu za kulturo (620 eur) in glede na realizacijo nekoliko znižali sredstva Občine Radeče. Na postavki obeh Občin smo povišali sredstva za materialne stroške. Pri Laškem je to dodatnih 5.000 eur zaradi dodatnih neplaniranih stroškov srečanja DBC. Pri Radečah smo povišali sredstva za materialne stroške v višini 2.276,85 eur; od tega je 514,07 eur neporabljenih in znižanih sredstev za investicije, 1.763 eur pa predstavljajo dodatni neplanirani stroški srečanja DBC. Lastne prihodke smo uskladili z dejanskim stanjem, povsem izničili pa smo sicer načrtovano postavko donacije, saj letos lokalnih podjetij nismo zaprosili za donacije zaradi avgustovskih poplav in posledične materialno-finančne škode. Skladno s spremembami na prihodkovni strani smo uredili tudi odhodkovno stran.

V letu 2023 smo od ustanoviteljev Občine Laško in Občine Radeče skupno prejeli 436.223,45 eur (344.929,40 eur Laško in 91.294,05 eur Radeče). Od **Ministrstva za kulturo** smo za nakup knjižničnega gradiva prejeli **24.917,00 eur**. **Lastne prihodke** v višini **13.226,42 eur** smo večinoma porabili za sofinanciranje knjižničnega gradiva in za materialne stroške.

Po posredovanih zahtevkih smo prejeli za **investicije in investicijsko vzdrževanje** od **Občine Laško 3.000,00 eur** in od **Občine Radeče 1.285,93 eur** ter od ministrstva za kulturo v sklopu projekta IKT 620,00 eur. Investicije pa smo poleg namenskih občinskih sredstev v manjši meri krili tudi s sredstvi UTŽO.

Dejavnost PPK financira Občina Radeče neposredno Valvasorjevi knjižnici Krško in je prikazana v Poročilu o delu PPK.

Obema Občinama smo hvaležni za nemoteno financiranje dejavnosti, sploh za razumevanje situacije ob koncu leta in predstavitve sredstev za podpis aneksa k tripartitni pogodbi o financiranju knjižnične dejavnosti. Še posebej smo hvaležni Občini Laško za dodatna sredstva za financiranje srečanja DBC; ker nam Občina Radeče ni namenila dodatnih sredstev, smo te odhodke pokrili z izstavitvijo računa, ki smo ga pokrili s sredstvi leta 2024.

Veseli nas tudi, da smo se lahko tudi med letom sproti dogovarjali in usklajevali glede na potrebe in spremembe, ki so zahtevale tudi določene prerazporeditve.

4 DOSEGANJE ZASTAVLJENIH CILJEV

V tem poglavju ocenjujemo uspešnost realizacije zastavljenih ciljev, katerih izpolnjevanje je podrobno predstavljeno v celotnem tretjem poglavju.

- Statistični podatki našega dela so lani večinoma še naraščali in se približujejo predkoronskim letom, tudi zastavljene cilje smo večinoma dosegli.
- Na prostorskem področju, predvsem glede večjih prostorov v Laškem, se zadeve premikajo (pre)počasi. Prizadevali si bomo, da se bodo obljube iz leta 2023 v tem letu vsaj do neke mere materializirale.
- Po dveh upokojitvah smo zaposlili bibliotekarko v Radečah za polni delovni čas (prej delovno mesto višji knjižničar) in dvakrat izvedli novo zaposlitev za polovični delovni čas na delovnem mestu čistilka. Pri ustanoviteljih smo uspeli zagotoviti sredstva za novo delovno mesto bibliotekar (75 % za Laško, 25 % za Radeče) v l. 2024; konec leta 2023 smo že razpisali prosto delovno mesto.
- Nakup knjižničnega gradiva je bil v 106 % izpeljan po načrtu, usklajenim glede na sredstva ministrstva. Načrtovali smo nakup 2.505 enot gradiva, realizirali pa 2.662. Nudili smo dostop do petih elektronskih baz podatkov ter slovenskih e-knjig na portalu Biblos in zvočnih knjig na portalu Audibook. Nakup gradiva je bil nižji od lanskega zaradi višjih cen knjižničnega gradiva; z vidika oblikovanja knjižnične zbirke pa se nikakor ne bi smel več zniževati.
- Odprtost knjižnic smo realizirali v celoti, enodnevna nenačrtovana zaprtost je bila posledica avgustovskih poplav.
- Pri redni dejavnosti z uporabniki smo si za leto 2023 zastavili številčne cilje, ki smo jih umestili nekako med predkoronska in koronski leti, in sicer:
 - da bomo imeli 4.000 aktivnih članov, doseženih je bilo 3.820 članov oz. 95,5 %,
 - da bo obisk zaradi izposoje znašal 60.500, doseženih je bilo 61.303 obiskov oz. 101,3 %,
 - da bo izposoja na dom znašala 166.500, dosežena je bila izposoja 172.215 enot oz. 103,4 %.

Vsi naštetih kazalniki so se povišali tudi glede na leto 2022.

- Načrtovali smo 35 prireditev za odrasle; izvedli smo jih 41. Načrtovali smo 335 prireditev za otroke; izvedli smo jih 295. Skupaj šteto pomeni, da je bila naša realizacija 90,8-odstotna. Plan je bil, predvsem pri prireditvah za otroke, (pre)visoko zastavljen; ker pa je obisk prireditev v celoti bil višji od leta 2022, ta del našega delovanja ocenjujemo pozitivno.
- V precejšnji meri se predkoronskemu obsegu približuje tudi delovanje UTŽO. Dejavnosti je obiskalo 111 udeležencev, ki so bili v letu 2023 vključeni v 5 različnih krožkov. Zvrstilo se je 92 srečanj, opravljenih je bilo 218 ur, zabeležili pa smo 709 obiskov.
- Dogajanje na domoznanskem področju je bilo precej intenzivno. Izpostavili bi le spominski večer za prof. dr. Tomom Korošcem. Za nas pomembno je bilo tudi obsežno organizacijsko in predvsem lektorsko sodelovanje pri nastajanju monografije Mateja Hohkrauta o Zidanem Mostu (ki je izšla februarja letos).
- Delovanje Posavske potujoče knjižnice je bilo uspešno tudi na območju občine Radeče. Zaradi slabega obiska na postajališču Vrhovo smo tam ukinili en mesečni postanek in ga nadomestili z

novim postajališčem OŠ Radeče, kar se je izkazalo za zelo dobro potezo, ki je precej vplivala na dvig statističnih podatkov delovanja PPK.

- Močno oz. v precej večjem obsegu kot pretekla leta smo razširili naš krog sodelovanj, tako pri prireditveni dejavnosti kot tudi na drugih področjih. Tudi sicer smo se intenzivno povezovali in sodelovali v lokalnem okolju. To povečuje pestrost našega delovanja, hkrati pa utrjuje našo pozicijo osrednje kulturne ustanove v obeh občinah.
- Še naprej smo bili aktivni v različnih strokovnih bibliotekarskih združenjih in komisijah na regijski in državni ravni. Izstopajoča je bila priprava letnega srečanja DBC v organizaciji naše knjižnice, za katero smo dobili številne visoke pohvale in si še utrdili svoj položaj med splošnimi knjižnicami na celjskem območju.
- Projekt LAS Čebela bere med!, ki smo ga l. 2022 prijavili na razpis Združenja splošnih knjižnic za najboljši projekt, smo uspešno predstavili maja 2023 na dnevu dobrih praks širši bibliotekarski javnosti.

5 DOSEGANJE CILJEV V PRIMERJAVI S PRETEKLIM LETOM

Tabela: Primerjava kazalnikov uspešnosti v letih 2022 in 2023

Kazalniki uspešnosti	2022	2023	%
Število aktivnih članov (BibSist)	3.800	3.820	+0,5
Število obiskov zaradi izposoje na dom	58.422	61.303	+4,9
Število obiskov v čitalnici	9.390	9.924	+5,6
Število obiskov zaradi izposoje na dom in v čitalnici	67.812	71.227	+5,0
Izposoja knjižničnega gradiva na dom	163.561	172.215	+5,3
Izposoja v čitalnici	15.508	16.375	+5,5
Izposoja na dom in v čitalnici	179.069	188.590	+5,3
Število vseh prireditev (brez razstav)	340	336	-1,2
Število prireditev za mlade	314	295	-6,1
Število prireditve za odrasle	26	41	+57,7
Število obiskov vseh prireditev	8.864	9.121	+2,9
Obisk prireditev za mlade	7.442	7.527	+1,1
Obisk prireditev za odrasle	1.422	1.594	+12,1
Prirast gradiva	3.193	2.978	-6,8
Nakup gradiva	2.854	2.662	-6,8

Tabela: Podrobnejša primerjava nekaterih kazalnikov s predhodnim letom

	OBISK			IZPOSOJA		
	2022	2023	obisk na prebivalca 2023	2022	2023	izposoja na prebivalca 2023
Laško	39.332	39.840	4,4	103.207	108.336	12,0
Radeče	15.713	18.184	4,4	42.099	45.531	11,1
Rimske Toplice	10.379	10.751	5,6	28.453	28.792	15,1
Jurklošter	905	943	1,3	1.534	1.528	2,2
Šentrupert	1.000	925	1,3	1.630	1.729	2,4
Zidani M.	115	75	0,1	641	585	0,8
PPK	368	509		1.505	2.089	
SKUPAJ	67.812	71.227	4,2	179.069	188.590	11,0

Prirast in nakup knjižničnega gradiva sta se glede na l. 2022 znižala za 6,8 %.

Število aktivnih članov se je zvišalo za 0,5 %.

Obisk knjižnice zaradi izposoje na dom in čitalnice se je skupno zvišal za 5,0 % (v Laškem za 1,3 %, v Radečah za 15,7 %, v Rimskih Toplicah za 3,5 %, v izposojevališčih pa se je znižal za 3,9 %).

Izposoja na dom skupaj s čitalnico se je zvišala za 5,3 % (v Laškem za 4,9 %, v Radečah za 8,1 %, v Rimskih Toplicah za 1,2 %, v izposojevališčih za 1,9 % in na PPK za 38,8 %).

Število vseh prireditev skupaj se je v letu 2023 znižalo za 1,2 %, obisk pa se je povečal za 2,9 %.

6 GOSPODARNOST IN UČINKOVITOST POSLOVANJA GLEDE NA STANDARDE IN NEKATERA SLOVENSKA POVPREČJA

Knjižnica Laško dosega Strokovne standarde in priporočila za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028) v **sledenih deležih**: pri prostorih okrog 50 % (2.064 m²; v oklepaju so vrednosti, ki bi jih morali dosegati po standardih), pri zaposlenih 62 % (14,5), pri zalogi knjižničnega gradiva 100 %, pri prirastu letnih novosti 62 % (250 knjig na 1.000 prebivalcev = 4.280) in odprtosti knjižnic 100 % (če ne upoštevamo izposojevališč, ki so posebna organizacijska oblika kot postajališča premične zbirke). Standard govori o 40-odstotni včlanjenosti občanov. Dosegamo ga v 56 % (BibSist). Dejanska uporaba knjižnice s strani občanov je prek prireditev, izposoje prek družinskih članov in še uporabe drugih storitev, ki se računalniško ne evidentirajo, precej višja.

Primerjava merljivih kazalnikov med slovenskimi splošnimi knjižnicami (podatki so za leto 2022) in Knjižnica Laško (podatki za leto 2023) je naslednja:

- V vseh slovenskih splošnih knjižnicah je bilo 1.228 zaposlenih, v Laškem pa 9.
- Izposoja na dom je na slovenskega knjižničnega delavca znašala 16.010, na našega 18.719.
- Število obiskov (vključno s prireditvami) v knjižnici je bilo na slovenskega knjižničnega delavca 6.809, na našega 9.043.
- Slovenski knjižnični delavec je kupil in obdelal 301 enot novosti, naš pa 323.
- Slovenski knjižnični delavec je (vključno z otroškimi) opravil 18 prireditev, naš pa 37.

Glede na standarde, predstavljene v uvodu tega poglavja, lahko rečemo, da poslujemo učinkovito in gospodarno. To še dodatno potrjujejo statistični podatki glede na zaposlenega v knjižnici ter primerjava med letoma 2022 in 2023. Lahko rečemo, da smo v slovenskem prostoru nadpovprečno učinkoviti. Morda je tudi to dejstvo, poleg naših večletnih opozoril, da bi nujno potrebovali enega zaposlenega več, vplivalo na razumevanje s strani obeh Občin, ki sta nam v proračunih za leto 2024 omogočili novo zaposlitev bibliotekarja za nedoločen čas. Verjamemo, da je to prvi korak v približevanju standardom z vidika izpolnjevanja pogojev za naše delovanje (prostor, zaposleni, prirast).

7 OCENA DELOVANJA SISTEMA NOTRANJEGA NADZORA

V zavodu obstajajo ločenost funkcij odobravanja, evidentiranja in izvajanja, interna pravila v večjem delu poslovanja in delovanja knjižnice, imamo redne kolegije in sestanke s poročanji. Izvajamo notranjo kontrolo poslovanja. Glede na samoocenitveni vprašalnik za leto 2023 je notranji nadzor ustrezen na pretežnem delu našega poslovanja.

V letu 2023 smo skladno z novim pravilnikom o evidentiranju delovnega časa, ki smo ga sprejeli novembra 2023, uvedli elektronsko evidentiranje delovnega časa. Še vedno pa obstajajo velika tveganja na nekaterih področjih v zvezi s prostori, tudi na kadrovskega področju in pa pri financiranju.

8 POJASNILA NA PODROČJIH, KJER NISO BILI DOSEŽENI CILJI

Kot že leta doslej smo bili najbolj izrazito neuspešni na **prostorskem področju**. Konkretnih rezultatov aktivnosti za povečanje prostorov knjižnice v Laškem v mestnem jedru ter skladno s tem tudi prizadevanj za pridobitev dodatnega skladišča (kot kratkoročne začasne rešitve) ter za osnovno ureditev knjižničnega vrta za možnost izvedbe prireditvene dejavnosti nismo dosegli. Prav tako ne glede urejanja skladišč, pregledovanja zbirke ter izvajanja preusmeritev in predstavitev, saj je tovrstno delo odvisno od prostorskih zmogljivosti. Situacija glede povečanja prostorov knjižnice v Laškem se sicer s strani ustanovitelja Občine Laško, ki je odgovoren za zagotavljanje pogojev za delovanje splošne knjižnice premika v smeri rešitve, ampak (pre)počasi. V letu 2023 smo ostali v glavnem pri načrtih in obljubah.

Skladno s Spremembo Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic smo načrtovali **povečanje odprtosti lokacij premične zbirke** (4 ure na lokacijo; Jurklošter, Šentrupert, Zidani Most) in uvedbo računalniške izposoje. Naše načrte in cilje na tem področju smo tekom leta opustili oz. jih "zamrznili", dokler ne dobimo konkretnih odgovorov glede uvedbe potujoče knjižnice na Celjskem – kar se bo moralo zgoditi v letu 2024, saj je predvideno sofinanciranje investicije s strani ministrstva za kulturo v letu 2026. Do te odločitve se nam zdijo – glede na (majhno) uporabo postajališč premične zbirke – kakršnekoli organizacijske spremembe, ki zahtevajo tudi povišanje finančnih stroškov, neustrezne in neracionalne.

V letu 2023 nismo pripravili novega **strateškega načrta**.

Že več let opozarjamo, da določena področja dela že leta ostajajo neizpolnjena v celoti. Najbolj izrazito je to za našeta področja, ob njih pa bi veljalo omeniti še vsaj domoznanstvo, vseživljenjsko učenje, delo z uporabniki ipd. Na vseh teh področjih naše ideje in potrebe uporabnikov močno presegajo naše kadrovske zmogljivosti. Načrtujemo, da bomo z novo zaposlitvijo bibliotekarja v letu 2024 odpravili vsaj nekaj teh primanjkljajev.

9 NAŠA KNJIŽNICA V OKOLJU

Oziraje na preteklo leto delovanja ustanove, kakršna je Knjižnica Laško, bi seveda rad poudaril kaj izstopajočega – kakšno novost, kaj je bilo drugače, boljše kot prej, kje so bili statistični podatki našega dela višji ipd. Tak motiv je seveda ustrezen in prav je vedno stremeti k boljšemu. Na drugi strani pa ne smemo zanemariti dejstva, da **knjižnična javna služba** ni dejavnost kratkega daha. Je **zakonsko določena storitev za vse prebivalce**, velik del njenega delovanja pa je **redna dejavnost**, ki jo posamezna knjižnica lahko opravlja boljše ali slabše.

Pri oceni vloge splošne knjižnice v okolju je vedno prisotna težnja in skušnjava – sploh če so merljivi rezultati našega dela dobri (in v letu 2023 je bilo tako) – izpostaviti statistične podatke v pravi luči in se na skromen način pohvaliti. In na drugi strani poudariti – sploh če pogoji našega dela niso optimalni, če so na delo vplivale nepredvidljive okoliščine ipd. – slabosti v okolju ter v celofan zaviti kritiko nekaterih naših deležnikov. A številke še zdaleč ne povedo vsega, pa tudi oceni lastnega, še posebej pa dela drugih, se bom letos izognil.

Zato bi izpostavil le en vidik dela splošne knjižnice, s tem seveda tudi Knjižnice Laško. Naša temeljna naloga je **spodbujanje bralne kulture**, ki je osnova za vse, kar iz tega sledi – znanje in osebna rast kulturnih in kultiviranih, vedoželjnih, aktivnih ljudi. Ti pa so pogoj za razmišljujočo, demokratično družbo, ki stremi k razvoju in napredku, na drugi strani pa ohranja človečnost in empatičnost ter se zaveda pomena medsebojnih odnosov. Zato je **poklic knjižničarja** v današnjem času velika odgovornost in privilegij hkrati ter v prvi vrsti, ne (zgolj) delo s knjigami, ampak z ljudmi in za ljudi. Tisti, ki ste naši obiskovalci, sami ocenjujete, kako naše delo opravljamo, in če prestopate pragove naših knjižnic, se lahko prepričate, kako se odzivamo na izzive in negotovosti, tako v širšem kot ožjem družbenem okolju, kot na ravni vsakega posameznika.

Trudimo se in se bomo še naprej, da bo knjižnica eden izmed tistih dejavnikov v družbi, ki bo pomagala tehtnico med pozitivnim in negativnim še naprej nagibati na sončno stran.

Za zaključek poslovnega poročila pa vendarle nanizajmo še nekaj ilustrativnih poudarkov našega dela, saj so glede na vse okoliščine precej pomenljivi. Lani so imele vse naše knjižnice (osrednja knjižnica v Laškem, krajevni knjižnici v Rimskih Toplicah in Radečah ter izposojevališča v Jurkloštru, Šentrupertu

in Zidanem Mostu ter delež PPK na postajališčih v radeški občini) skupno **3.820 aktivnih članov**, kar pomeni, da je bilo formalno aktivnih v naših knjižnicah več kot **22 % občanov**. Beležili smo cca **81.400 fizičnih obiskov** (tudi tu je dejanska številka višja), kar pomeni skoraj **280 vsak dan** (ko so bile knjižnice odprte). **Izposojenih oz. uporabljenih je bilo** malo več kot **188.500 enot knjižničnega gradiva**, za katerega bi občani po naši povprečni lanski nabavni ceni na enoto (vključujoči popuste) **plačali 4.471.000 eur**. Organizirali smo **336 prireditev za odrasle in otroke**, ki jih je **obiskalo 9.121 občanov**.

direktor Knjižnice Laško
Matej Jazbinšek

Priloga:

Zapisnik o inventuri osnovnih sredstev Knjižnice Laško za leto 2023

BILANCA STANJA na dan 31. 12. 2023

SREDSTVA

A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU

Konti skupine 00,01,04,05

NOVE NABAVE OSNOVNIH SREDSTEV:

V letu 2023 sta Knjižnica Laško in Knjižnica Radeče skupaj kupili za 5.342,14 EUR novih opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev v razredu 0. V to vrednost ni vključena nabava knjižnega in neknjižnega gradiva.

Knjižnica Laško je v letošnjem letu kupila osnovna sredstva v skupnem znesku 3.436,21 EUR. V ta znesek so vključena tudi sredstva za knjižnico v Rimskih Toplicah.

Kupili smo dva nova mobilna telefona Samsung Galaxy, enega za namene izposoje in enega za ravnatelja knjižnice, vsak v vrednosti nižji od 400 EUR. Za obdelavo gradiva smo kupili nov računalnik Lenovo Think Centre v višini 499,90 EUR. Za lažjo izvedbo številnih prireditvev smo pri Audiopro nabavili lastno mešalno mizo Yamaha v vrednosti 229 EUR. Največji nakup v višini 1.353,73 EUR so pri Biro Teal predstavljali štirje trdi diski Toshiba, en zunanji disk WD External in mrežno diskovno polje NAS Synology. Poleg naštetega smo kot drobni inventar nabavili še dva mikrofona, baterijski sesalnik Rockstar in profesionalno past za komarje, saj naše obiskovalce med letnimi prireditvami na vrtu pestijo že leta.

Za **Knjižnico Rimske Toplice** smo v letu 2023 pri Teal Laško kupili nov router Mercusys.

Za nakup osnovnih sredstev v Laškem in Rimskih Toplicah smo prejeli namenska denarna sredstva Občine Laško v višini 3.000 EUR, preostanek 436,21 EUR pa smo za nabavo trdih diskov delno pokrili z namenskimi sredstvi Ministrstva za vzgojo in izobraževanje za Univerzo za tretje življenjsko obdobje (UTŽO), ki pri svojem delovanju koristi določeno opremo Knjižnice Laško.

Za **Knjižnico Radeče** smo v letošnjem letu pri Biro Teal kupili nov računalnik Dell 7070 v vrednosti 599,90 EUR, monitor Philips LCD 24 za 149,90 EUR in pripadajočo licenco MS Office 2021 v znesku 98,10 EUR. Pri Lemit plus smo v Radečah nabavili tudi nujno potreben nov tiskalnik MFC v višini 485,97 EUR, pet knjižnih regalov za 480 EUR in klasičen sesalnik pri ponudniku Topmart za 92,06 EUR.

Od tega je 1.285,93 EUR prispevala Občina Radeče, preostanek v višini 620 EUR pa smo pokrili z namenskimi sredstvi Ministrstva za kulturo za IKT opremo (delno nabavo računalnika, monitorja in programske opreme).

IZLOČITVE OSNOVNIH SREDSTEV:

Tako v Laškem kot v Radečah v letošnjem letu nismo izločevali osnovnih sredstev.

NABAVA KNJIŽNEGA IN NEKNJIŽNEGA GRADIVA V RAZREDU 0:

V **razredu 0**, med opredmetenimi osnovnimi sredstvi – drobnim inventarjem s 100 % odpisom, vodimo tudi knjižno in neknjižnega gradivo. Zato nabava tega gradiva ni neposredno razvidna v izkazu uspeha in realizaciji, ki spremlja skupini prihodkov na 76 in odhodkov na 46. V realizaciji ostaja razviden tisti del nabave knjižničnega gradiva, ki se nanaša na časopise in revije ter zakup podatkovnih baz.

Iz enakega razloga tudi namenska sredstva oz. dotacije ministrstva in obeh občin za nabavo knjižnega in neknjižnega gradiva spremljamo v **skupini 98**, ki ni razvidna v realizaciji. Medtem ko v realizaciji na prihodkih skupine 76 še vedno ostaja pripadajoč del dotacij za nabavo revij in podatkovnih baz. Slednje vodimo kot odhodke poslovnega leta v skupini 46.

Razliko med pridobljenimi dotacijami in večjo nabavo knjižnega in neknjižnega gradiva krijemo s tekočimi lastnimi sredstvi, ki so del lastnih prihodkov skupine 76 in na drugi strani ta strošek nabave iz lastnih virov v obliki stroška amortizacije umestimo med odhodke na 46. Za namene lažjega spremljanja nabave celotnega knjižnega in neknjižnega gradiva smo pod tabelo realizacije pripravili dodatno tabelo, ki se nanaša na **razred 0** in **skupino 98** - nabavo in financiranje knjig, neknjižnega gradiva in investicij v osnovna sredstva v celoti.

V letu 2023 je **nabava knjig in neknjižnega gradiva** v razredu 0 znašala 58.730,38 EUR, kar je nekoliko manj kot lansko leto, ko je znašala 62.030,29 EUR. Knjižnica Laško je nakupila gradivo v skupni vrednosti 44.240,61 EUR, Knjižnica Radeče pa v vrednosti 14.489,77 EUR. Občina Laško je za knjižno in neknjižno gradivo prispevala denarna sredstva v vrednosti 21.683,76 EUR, Občina Radeče pa 9.364,91 EUR.

Od **Ministrstva za kulturo** smo za knjižno in neknjižno gradivo namenili skupaj 21.488,22 EUR sredstev. Knjižnici Laško smo iz tega vira namenili 16.488,91 EUR, Knjižnici Radeče pa 4.999,31 EUR, medtem ko je del ministrskih sredstev v znesku 1.250 EUR neposredno pokrila nabavo knjig za bibliobus v Radečah. Ta del sredstev je razviden na prihodkih v skupini 76 in pokriva nakup knjig za bibliobus na strani odhodkov v skupini 46.

Z **lastnimi sredstvi** smo v Laškem letos kupili za 6.067,94 EUR knjig in neknjižnega gradiva, kar izkazujemo v obliki stroška amortizacije knjig v skupini 46. Knjižnica v Radečah je v letu 2023 z lastnimi sredstvi kupila za 125,55 EUR knjig.

Izvedli smo tudi vsakoletni **odpis knjižnega in neknjižnega gradiva**, ki zmanjšuje vrednost zaloge knjižničnega gradiva v razredu 0. Odpisali smo gradivo v skupnem znesku 5.190,42 EUR. Odpisano gradivo smo ocenili kot zastarelo ali poškodovano. Na strani Laškega smo tako odpisali za 2.266,27 EUR gradiva, na strani Radeč pa za 2.924,16 EUR tega gradiva.

Med osnovna sredstva oz. drobni inventar smo tako po vseh nabavah in odpisih skupno zavedli **povečanje nabavne vrednosti zaloge knjig** z lanskih 1.534.737,63 EUR na letošnjih 1.586.245,23 EUR in **povečanje zaloge neknjižnega gradiva** z lanskih 100.087,20 EUR na 102.119,55 EUR.

V enaki vrednosti smo na drugi strani povečali vrednost popravka vrednosti zaloge knjig in neknjižnega gradiva. Tako je sedanja vrednost drobnega inventarja, knjižnega in neknjižnega gradiva enaka 0.

Vrednost razreda 0, ki je enaka vrednosti sklada sredstev v upravljanju v podskupini **980**, ki predstavlja naše obveznosti za osnovna sredstva v razredu 0, se je ob novih nabavah in odpisih ter obračunani amortizaciji skupno zmanjšala s 376.440,31 EUR na 353.400,72 EUR.

Obračunana celotna **amortizacija** iz registra osnovnih sredstev (brez knjižnega gradiva) v znesku 27.790,98 EUR je na obeh straneh (25.453,48 EUR na stroškovnem mestu Laško in 2.337,50 EUR na Radečah) bremenila sklad sredstev v upravljanju (v skupini 98) in ga zmanjšala za to razliko. To pomeni, da letos nismo kupovali investicijskih sredstev z bremenitvijo lastnih sredstev – lastnih prihodkov v skupini 76 preko stroška amortizacije v skupini 46.

Na dan 31. 12. 2023 je **nabavna vrednost** vseh opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev iz registra osnovnih sredstev za Laško in Radeče (brez nabavne vrednosti knjižnega in neknjižnega gradiva) skupaj znašala 796.774,61 EUR. **Sedanja vrednost**, ki je enaka vrednosti sklada v podskupini **980**, pa 353.400,72 EUR. Sedanja vrednost sredstev v upravljanju Občine Laško znaša 349.583,98 EUR, Občine Radeče pa 3.816,74 EUR.

V skupino 98 - obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje vštevamo tudi **presežke prihodkov preteklih let** v podskupini **985**, ki so se v letu 2023 na račun Laškega pozitivnega rezultata skupno zvišali iz 12.810,22 EUR na 13.195,55 EUR in predstavljajo dodaten vir za nakup osnovnih sredstev in pokrivanje izgube tekočega poslovanja. Podrobneje jih bomo razdelili v razdelku D tega poročila. Skupaj s presežki preteklih let skupina **98** izkazuje skupno stanje 366.596,27 EUR (za primerjavo z lanskim letom, ko je bilo stanje 389.250,53 EUR). To so naše celotne obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje od obeh občin in ministrstev.

B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Konti skupine 10, 11,12,17,19

Stanje gotovine v vseh treh blagajnah **skupine 10**: Laško, Rimske Toplice in Radeče, ki jih knjigovodsko vodimo dnevno, je na dan 31. 12. 2023, skupno znašalo 299,35 EUR.

Stanje denarnih sredstev na računih v **skupini 11** pa je na skupnem transakcijskem računu pri UJP Žalec znašalo 22.010,80 EUR.

V **skupini 12** smo ob koncu leta 2023 izkazovali kratkoročne terjatve do kupcev v vrednosti 180 EUR. Kratkoročne terjatve do posrednih in neposrednih proračunskih uporabnikov v **skupini 14** pa so skupno znašale 32.763,21 EUR. Glavnina tega zneska predstavljajo terjatve do Občine Laško in Občine Radeče za decembrske plače, redno delovno uspešnost in preostanek refundacije za decembrske materialne stroške.

V **skupini 17** smo ob koncu leta 2023 izkazovali kratkoročne terjatve do državne institucije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije – ZPIZ, ki se vodi ločeno od ostalih proračunskih uporabnikov. Kratkoročne terjatve do tega zavoda izkazujemo z naslova invalidnine za zaposleno Ano Jančič v vrednosti 4.444,25 EUR. V isti skupini 17 konec leta izkazujemo tudi za 266,54 EUR terjatev do Zavoda za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije - ZZSZ v zvezi s pričakovanimi refundacijami za boleznine (nega).

Aktivne časovne razmejitve v **skupini 19** so v letu 2023 skupno znašale 2.260,78 EUR. Nanašajo se na vnaprej plačane stroške naročnin nekaterih revij in časopisov ter na plačane stroške zavarovalnih premij v skupnem znesku 406,95 EUR, ki niso vezane na koledarsko leto. Večji del 1.388,83 EUR se nanaša na vnaprej plačane stroške triletne zakupnine portala Seja.si, medtem ko znesek 465 EUR predstavlja kotizacijo za izobraževanje, ki se bo izvajalo tudi v letu 2024.

Stanje vseh kratkoročnih sredstev v razredu 1, ki ga sestavljajo vse našete skupine 10, 11, 12, 17, 19, je tako ob koncu leta 2023 znašalo 62.224,93 EUR.

Skupna vrednost vseh sredstev v bilanci stanja oz. AKTIVA (razred 0 in 1) znaša 415.625,65 EUR.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

C) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Konti skupine 21, 22, 24 in 29

Skupne kratkoročne obveznosti **razreda 2** so ob koncu leta 2023 znašale 49.022,39 EUR.

Velik del teh obveznosti so predstavljale obveznosti do zaposlenih v **skupini 21**, in sicer v znesku 27.963,05 EUR za decembrske plače. Kratkoročne obveznosti do raznih dobaviteljev v **skupini 22** pa so ob koncu leta znašale 13.139,04 EUR.

Če naštejemo nekaj naših večjih dobaviteljev, smo največ dolgovali podjetju Adriaplin za ogrevanje enote Laško v znesku 1.760,33 EUR, podjetju Biro Teal 1.353,73 EUR za nabavo trdih diskov in mrežnega diskovnega polja NAS. Podjetju Zeming d.o.o. smo dolgovali 750 EUR za vzdrževanje strojne in programske računalniške opreme, obveznost v višini 500,69 pa smo izkazovali do Pošte Slovenije.

Omenimo lahko nekaj največjih dobaviteljev knjižničnega gradiva, do katerih smo konec leta 2023 izkazovali večje dolgove: do podjetja Mladinska knjiga trgovina d.o.o. v znesku 1.912,72 EUR, do založbe Verlag Dashofer za zakupnino portala Seja.si 1.388,83 EUR in do založbe Primus 719,37 EUR.

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja v **skupini 23** so konec leta skupno znašale 383,49 EUR, pri tem gre večinoma za obveznosti do naših pogodbenih delavcev v izposojevališčih Jurklošter in Šentrupert.

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta so obveznosti do posrednih in neposrednih proračunskih uporabnikov v **skupini 24** in so skupaj znašale 650,70 EUR. Največ smo ob koncu leta dolgovali Zdravstvenemu domu Laško 287,34 EUR za zdravniške preglede zaposlenih, Občini Laško za režijske stroške v znesku 134,49 EUR, Fakulteti za družbene vede za naročnino Teorije in prakse 100 EUR, Slovenski kinoteki 42 EUR, Fakulteti za matematiko in fiziko 25 EUR in 22,28 EUR IZUM-u.

Konec leta 2023 smo prav tako izkazovali **pasivne časovne razmejitve** v **skupini 29**, ki predstavljajo odložene prihodke v skupnem znesku 6.886,11 EUR, za katere smo vnaprej pridobili denarna sredstva, a jih njihovo pripoznavanje uvršča med poslovne koristi prihodnjega obdobja. Znesek predstavlja vnaprej zaračunane članarine in tečaje v zvezi z Univerzo za tretje življenjsko obdobje, ki so vezane na študijsko leto, in se bo del teh aktivnosti izvajal še v prihodnjem letu. Uporabniki storitev univerze članarino in določene druge stroške plačajo v enkratnem znesku in koristijo v obeh letih.

D) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI

Konti skupine 98 (980 in 985)

Skupino 98 predstavljajo obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje od obeh ustanoviteljev, Občine Laško in Občine Radeče ter ministrstev in znašajo skupno 366.596,27 EUR (lansko leto za primerjavo 389.250,53 EUR).

Skupino 98 sestavljata **sklad sredstev v upravljanju (podskupina 980)** v znesku 353.400,72 EUR, ki vrednostno ustreza sedanji vrednosti vseh opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev v razredu 0 (vključno s sedanjo vrednostjo vseh knjig in neknjižnega gradiva) ter **nerazporejen presežek prihodkov preteklih let (podskupina 985)** v vrednosti 13.195,55 EUR.

Presežek prihodkov preteklih let nam zagotavlja nerazporejen fond oz. rezervo, v katero se stekajo vsakoletni presežki ob koncu poslovnega leta. Namen teh presežkov je, da z njimi lahko pokrivamo morebitno tekočo izgubo poslovnega leta in nabavljamo osnovna sredstva, za katera nismo prejeli ustreznih namenskih sredstev v obliki dotacij. Tovrstno pokrivanje nakupa osnovnih sredstev sorazmerno zmanjšuje rezervo oz. kumulativni presežek prihodkov preteklih let podskupine 985. Ob ugotovljenem pozitivnem poslovnem rezultatu, pa se mu vsakokrat pripiše tudi vrednost ugotovljenega presežka prihodkov ob koncu leta.

Znotraj presežka prihodkov preteklih let v letu 2023 na Laško odpade 13.042,14 EUR presežka, na strani Radeč pa se zaradi ugotovljene izgube v višini 1.074,56 EUR lanski presežek zmanjša iz 1.227,97 EUR na slabih 153,41 EUR. Ta rezultat nas v Radečah opozarja na potrebo po skrbnem omejevanju potrošnje v naslednjem letu oz. čimprejšnji zagotovitvi dodatnih sredstev za tekočo porabo.

V letu 2023 je knjižnica za nakup novih opredmetenih osnovnih sredstev od Občine Laško prejela namenska sredstva za investicije v znesku 3.000 EUR, od Občine Radeče pa 1.285,93 EUR. Presežne nabave v znesku 436,21 EUR smo za Laško pokrili z namenskimi sredstvi za UTŽO, medtem ko smo vsa namenska sredstva Ministrstva za kulturo za nakup IKT opreme – računalnika s spremljevalno opremo v višini 620 EUR porabili za Radeče.

Skupna vrednost obveznosti do virov sredstev oz. PASIVE v bilanci stanja (razred 2 in 9) je 415.625,65 EUR in je vrednostno enaka aktivni.

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV

– DOLOČENIH UPORABNIKOV

A) PRIHODKI

Konti podskupin 760,761

Celotni prihodki pridobljeni v letu 2023 so znašali 421.656,77 EUR (Laško 335.779,07 EUR in Radeče 85.877,70 EUR). To je tudi vrednost knjigovodsko izkazanih prihodkov na AJPES-u. V to vrednost ni vključen velik del denarnih dotacij za knjige in neknjižno gradivo ter ostale investicije, ki jih prejemamo od obeh občin, Ministrstva za kulturo in Ministrstva za vzgojo in izobraževanje ter se vodijo v skupini 98 kot namenska sredstva. Zato za enostavnejšo primerjavo s celotnimi načrtovanimi sredstvi v ta namen združujemo podatke iz skupine 76 in 98.

Tako ugotovimo, da so **celotna denarna sredstva**, pridobljena v letu 2023, znašala 480.148,63 EUR (Laško 378.000,78 EUR in Radeče 102.147,85 EUR) in so bila na strani Laškega nekoliko nižja od načrtovanih – 386.368,86 EUR in skoraj enaka načrtovanim na strani Radeč – 102.065,84 EUR. Pridobljeni in načrtovani prihodki so bili nekoliko višji od preteklih let zaradi pričakovanega dvigovanja splošne ravni cen gradiva, storitev, plač, avtorskih honorarjev in še posebej energentov. V polni meri izvajamo tudi obsežno prireditveno dejavnost za otroke in odrasle.

Največji priliv denarnih sredstev predstavljajo dotacije iz proračuna obeh občin. Na strani **Občine Laško** ta znesek znaša skupno 344.929,40 EUR in vključuje namenske dotacije za knjige, neknjižno gradivo in revije v skupni vrednosti 30.000 EUR, sredstva za plače v višini 250.819,40 EUR in sredstva, pridobljena za pokritje materialnih stroškov, v višini 60.000 EUR. Ti prihodki so bili letos še za 5.000 EUR višji od prvotno načrtovanih 55.000 EUR, saj smo v letošnjem letu mi gostili srečanje DBC, ki predstavlja velik finančni zalogaj vsakih dvanajst let za sodelujoče knjižnice gostiteljice v celjski regiji.

V skupno vrednost prihodkov Občine Laško so vključena še dodatna sredstva za prireditve v vrednosti 1.110 EUR, ki smo jih v letu 2023 ponovno uspešno izvedli. Znotraj občinskih denarnih sredstev so vključene tudi dotacije za investicije v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva v znesku 3.000 EUR, slednje se izkazujejo v skupini 98, poleg namenskih sredstev za knjige in neknjižno gradivo.

Celotni prihodki (prilivi) **Občine Radeče** so v tem letu znašali 91.294,05 EUR in so približno enaki načrtovanim. V glavnem so bili namenjeni plačam (63.964,19 EUR), knjižničnemu gradivu (11.000 EUR) in materialnim stroškom v znesku 15.043,93 EUR. Znotraj tega smo prejeli še dodatna namenska sredstva v višini 1.285,93 EUR za investicije. Pri tem omenimo, da se namenska sredstva za nakup knjig in neknjižnega gradiva ter za investicije sicer vodijo v skupini 98 in da sredstva Občine Radeče, prejeta neposredno za delovanje Posavske potujoče knjižnice - PPK, vodi Valvasorjeva knjižnica Krško, zato teh sredstev ne prikazujemo v naših računovodskih izkazih.

Poleg navedenega je knjižnica od **Ministrstva za kulturo** prejela pogodbeno sredstva za knjižno in neknjižno gradivo v skupnem znesku 24.917 EUR, kar je nekoliko manj kot v preteklem letu.

Knjižnica Radeče je za nakup knjižničnega gradiva s strani ministrstva prejela 6.794 EUR, pri čemer smo del teh sredstev 1.250 EUR namenili nabavi knjižnega gradiva za Posavsko potujočo knjižnico. Dodatnih 620 EUR pa je Ministrstvo za kulturo prispevalo za nabavo nove IKT opreme v Radečah. **Knjižnica Laško** pa je od Ministrstva za kulturo prejela 18.123 EUR.

Sredstva ministrstva v višini 2.178,78 EUR, ki pokrivajo stroške uporabnine portala Biblos in Audibook za Laško in Radeče, izkazujemo v prihodkih skupine 76. Prav tako 1.250 EUR za nabavo knjižnega gradiva neposredno za PPK. Preostali del ministrskih sredstev, ki se nanaša na knjige in neknjižno gradivo, pa izkazujemo v skupini 98 med namenskimi sredstvi za nabavo osnovnih sredstev.

Doseženi skupni **lastni prihodki** v znesku 13.226,42 so v letu 2023 celo rahlo presegle načrtovane. Gre za lastne prihodke z naslova članarin, zamudnin, opominov, kopiranja in prihodkov, pridobljenih s prodajo lastnih publikacij, promocijskih vrečk in najemnin, v zadnjih dveh letih pa tudi ponovne prihodke na račun obresti EZR (enotnega zakladniškega računa Občine Laško). **Laško** je ustvarilo 9.786,62 EUR, **Radeče** pa 3.439,80 EUR lastnih prihodkov. Sem načeloma spadajo tudi donacije podjetij iz lokalnega okolja, ki jih zaprosimo za denarno pomoč pri izvedbi prireditev, a jih letos nismo pridobili. Vsa pridobljena lastna sredstva smo namenili nakupu knjižnega in neknjižnega gradiva ter pokritju materialnih stroškov. Sicer s temi sredstvi lahko pokrivamo tudi nabavo investicijskih sredstev za katere nismo prejeli zadostnih namenskih sredstev.

Prodaja vrečk, lastnih publikacij, predvsem pa v zadnjih letih najemnine prostorov Knjižnice Radeče za izvedbo lokalnih in državnih volitev, predstavljajo naše edine **tržne prihodke** znotraj poslovanja Knjižnice Laško in Radeče. V Letošnjem letu jih je v manjši meri ustvarila le knjižnica v Laškem s prodajo vrečk v znesku 26 EUR.

Ločeno od lastnih prihodkov na strani Laškega, izkazujemo še lastne prihodke z naslova **Univerze za tretje življenjsko obdobje – UTŽO**, saj smo v ta namen uvedli posebno prihodkovno in stroškovno mesto. Ti prihodki so pridobljeni z zaračunavanjem tečajev, izletov in članarin uporabnikom teh storitev. Znotraj prihodkov UTŽO smo poleg blagajniških prihodkov udeležencev univerze v znesku 1.620 EUR od **Ministrstva za vzgojo in izobraževanje** pridobili še 3.072 EUR.

Skupno so v letu 2023 celotni prihodki UTŽO znašali 4.692, kar je manj kot lani (5.475 EUR), vendar smo neporabljen del teh sredstev preko konta razmejitev 29 prenesli v prihodnje obdobje 2024, saj obveznosti študijskega leta niso enake koledarskim. Drug del 436,21 EUR smo prenesli v skupino 98 za pokritje nabave investicij - trdih diskov v Laškem. Tako med prihodki UTŽO prikazujemo v skupini 76 le prihodke v višini 3.642,96 EUR. Ti delno poleg neposrednih stroškov UTŽO v višini 1.987,19 EUR pokrivajo tudi določene posredne stroške v znesku 1.655,77 EUR, ki so vezani na obratovanje knjižnice in s tem univerze (stroški pošte, elektrike, ogrevanja, komunale in ene prireditve).

B) ODHODKI

Konti podskupin 460, 461, 462, 464, 465, 468

Celotni odhodki v izkazu uspeha za potrebe AJPES so v letu 2023 znašali 421.260,89 EUR (v Laškem 334.308,63 EUR, v Radečah 86.952,26EUR). Za nabavo investicijskih sredstev v skupni vrednosti 5.342,14 EUR med temi odhodki v skupini 46 letos ne vodimo nobenih odhodkov, ki kot strošek amortizacije predstavljajo del nabave osnovnih sredstev iz lastnih tekočih sredstev. Na drugi strani se med odhodki na 46 vodi tisti del nabave knjig in neknjižnega gradiva v višini 6.193,49 EUR, ki smo ga kupili z lastnimi sredstvi ter nabava revij, časopisov in podatkovnih baz v višini 12.148,43 EUR.

Preostanek nabave knjig in neknjižnega gradiva za 52.536,89 EUR se vodi v razredu 0 in pokrije z namenskim sredstvi za nabavo tega gradiva v skupini 98, torej ni del izkaza uspeha. Vsa sredstva za nabavo knjig, neknjižnega gradiva, revij in podatkovnih baz so v letu 2023 znašala 70.878,81 EUR.

Naposled ugotovimo, da so **celotna porabljena denarna sredstva** v letu 2023 znašala 479.139,92 EUR, kar je nekoliko manj od načrtovanih 488.434,70 EUR. Poglavitni razlog je v plačah nižjih od načrtovanih. Zaposlena Ana Jančič je bila skoraj dva meseca v bolniškem staležu na račun Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), prav tako smo prejeli precej refundacij ZZZS za nego. En mesec smo ostali še brez čistilke.

Porabljena denarna sredstva so na strani Laškega tako znašala 375.917,51 EUR, nekoliko pod načrtovano porabo 385.546,14 EUR. Na strani Radeč pa so znašala 103.222,41 EUR, kar presega načrtovano porabo 102.888,56 EUR, v največji meri z naslova financiranja srečanja DBC v Radečah. Poudarjamo, da so v te vrednosti vključeni tako odhodki za nabavo vseh osnovnih sredstev, pa tudi knjig in neknjižnega gradiva, ki niso del skupine 46.

Največji strošek knjižnice predstavljajo plače in drugi osebni prejemki zaposlenih, ki znašajo 314.783,58 EUR (65,69 % celotnih stroškov). Sledijo stroški nabave knjižničnega gradiva v višini 70.878,81 EUR (15 % celotnih stroškov). Tako preostale stroške, teh je približno 19,31 % celotnih stroškov, predstavljajo programski in neprogramski stroški ter stroški posameznih projektov.

C) POSLOVNI IZID

Razlika med celotnimi prihodki in odhodki, kot jih prikazuje AJPES, izkazuje skupen pozitiven poslovni rezultat oz. **presežek prihodkov nad odhodki** letošnjega leta v skupni vrednosti 395,88 EUR. Na strani Knjižnice Laško letos izkazujemo presežek prihodkov v vrednosti 1.470,44 EUR, na strani Knjižnice Radeče pa izgubo oz. presežek odhodkov v višini 1.074,56 EUR. Ti so v glavnem posledica financiranja srečanja DBC v letu 2023, za kar v Radečah nismo prejeli dodatnih finančnih sredstev.

Računovodsko ugotovljen presežek prihodkov na strani Laškega, s katerim vsakokrat povečamo rezervo – skupen presežek prihodkov preteklih let na kontu 985 – smo tudi v letu 2023 zmanjšali za ustrezen znesek **davka od dohodka pravnih oseb (DDPO)**. DDPO je letos znašal 6,99 EUR. Na strani Laškega je davek znižal pripis pozitivnega poslovnega rezultata k presežkom preteklih let na 1.463,45 EUR, na strani Radeč pa davek ni dodatno obremenil že tako negativen rezultat.

Skupni presežek preteklih let obeh občin se je zvišal iz lanskih 12.810,22 EUR na 13.195,55 EUR (Knjižnica Laško ima trenutno 13.042,14 EUR presežkov prihodkov preteklih let, Knjižnica Radeče pa le 153,41 EUR).

IZKAZ RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV

Knjižnica Laško ni zadolžena, zato se na izkazu financiranja določenih uporabnikov izkazuje le letošnje *zmanjšanje* denarnih sredstev na računih v višini 1.625,58 EUR. Zmanjšanje denarnih sredstev je izkazano v **izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka** (razlika med skupinama 79 in 49).

Pripravila:
Nina Mlakar, univ. dipl. ekon.

Laško, 23. 2. 2024

